

Scenpuss i bröllopsfars

KULTUR. Maria Mäntylä och Anders Laine gör två av huvudrollerna i farsen "Ett underbart bröllop" som hade premiär på stadshusscenen i lördags. Han spelar en blivande brudgum, hon hans bästa väns flickvän. En föreställning i högt tempo. Nyan var där.

SIDAN 10

Nya Åland

Måndag

6 november 2006 Nr 215 Pris 1,20 €

Tel 23 444

Bråk vid bostadsköp har blivit vanligare

NYHETER. Allt fler får problem och hamnar i tvister i samband med husbyggen och bostadsköp. Och allt fler kontaktar konsumentrådgivaren för att få hjälp. Vanligast är frågor om fakturor och förseningar.

– Bostaden är för många den största investeringen i livet. Alla parter tjänar på noggrannhet, god planering och avtal till pappers, säger konsumentrådgivare **Inger Lyyski**.

Hon ger råd, hjälper till med lagtolkningar och berättar om vilka alternativ som finns.

– Byggboomen verkar leda till att firmor och hantverkare påbörjar projekt på många olika ställen men sedan inte hinner slutföra dem. Här gäller det att komma ihåg att ett muntligt avtal är lika mycket värt som ett skriftligt och att man har rätt att låta bli

att betala innan jobbet är gjort, säger Inger Lyyski och fortsätter:

– Många vill nog försöka komma överens utan att blanda in advokat, Åland är en liten ort och man kanske känner varandra.

I dagens Nya Åland tipsar vi om vad du bör tänka på om du planerar att bygga eget hus eller köpa en bostad.

SIDAN 3

Foto: ANDREAS DIENERT

Bastubrand i Lumparby

NYHETER. En fristående bastubyggnad i Lumparland Lumparby fattade plötsligt eld i går på förmiddagen. Orsaken till branden är ännu okänd. Byggnaden skadades svårt.

SIDAN 5

Nej till hjälm tvång

NYHETER. Lagtingets lagutskott säger nej till att införa hjälm tvång för cyklister i trafiklagen. Däremot är man för tvång när det gäller att få bilister att använda handsfree-telefoner.

SIDAN 4

Chileälskande chaufför

FAMILJEN. Kim Ekström är mannen som kombinerar livet som egenföretagare och taxichaufför med återkommande utlandsvistelser i Chile, där halva hans hjärta numera finns. På onsdag fyller Kim Ekström 40 år. Läs i Prastunden om hans äventyr utomlands, där han bland annat hittade sitt livs kärlek.

SIDAN 7

Serie om åldrande

REPORTAGE. Inom trettio år kommer andelen äldre personer i befolkningen att ha fördubblats på Åland. Inget annat land, eller självstyrande område, i Norden står inför en så kraftig ökning. Nya Åland inleder idag en serie om hur det är att bli gammal på Åland. Det gäller alla, förr eller senare.

SIDAN 8

Dåligt med farthinder

LÄSARFRÅGAN. Är det bra eller dåligt att använda farthinder, i form av så kallade väggupp, i trafiken? Det var förra veckans läsarfråga på Nyans webbplats. Så här fördelade sig svaren:

Bra 197 st, 25 %
Dåligt 591 st, 75 %

Ja: 25%
Nej: 75%

Messa Nyan!

Nya Åland 0457-323 44 44

Dagens alänning

Ann-Sophie Juslin - se sista sidan

Nyankortsvinnare

Alf Eriksson Nr: 251603

Vinner en SverigeLott.

Vinsten skickas på posten.

BILDEXTRA FRÅN STORA HALLOWEEN-FESTEN

Maskerad gjorde succé. Det vanliga sminkandet på damtoaletten har ersatts av perukfixande och klädesombyten. Även herr Willy Wonka är på plats för att kolla in eventuella industrispionage på Mariepark.

Foto: ANDREAS DIENERT

Garanterat nya ansikten

REPORTAGE. Nyheten om Alvas stängning fick många unga att oroa sig över Halloweenhelgen. Beskedet att Mariepark tog över festen välkomnades varmt, närmare 600 personer mötte upp på fredag. Arrangören **Johan Mattsson** räknar att endast en handfull inte var utklädda.

– Vi nådde vårt mål, festen blev succé, säger han.

Bland festfolket fanns allt från Batman till Snövit. Döden, liemännen och onskans härskare var ett självskrivet inslag. Men även änglarna, helgonen och lättklädda haremsskivnor dansade fram på till tonerna av dj Jojje och dj Peter.

SIDORNA 12-13

AKTUELLT JUST NU ...

Plogpinnar **2,20 st**

Isfritt 4 kg **13,50**

Pst ... Vi har även olika snöredskap

TFN *28 011, BUTIKEN 28 160, TRÄDGÅRD 28 162, RESERVDELAR 28 161, BYGGLAGRET 28 174, ÖPPET: VARD. 8-17, TORSD. 8-19, (Bygglagret 8-17), LÖRD. 9-14

BÅT & FRITIDS VARUHUSET
TRÄDGÅRD • LANTBRUK • FRITID • SKOGSBRUK • BÅT • KLÄDER & SKOR

www.byggvaruhuset.aland.fi

Ålandskomposten fick miljötillstånd

Tak över kompostkorvar

Miljön & vi

Ålandskomposten ab har fått fortsatt tillstånd av miljöprövningsnämnden för kompostering av biologiskt avfall i Sund Gunnarsby. Genom att ställa detaljerade krav på verksamheten anser nämnden sig ha förhindrat risken för buller, lukt- och luftföroreningar.

Samtidigt fick **Bengt Karlsson**, som sköter komposteringen åt Ålandskomposten vid sidan av sin egen verksamhet, fortsatt miljötillstånd för sin avfallsmottagning och nytt tillstånd för att ta emot inert avfall.

Ålandskomposten ska bygga ett tak över kompostkorvarna dit Ålands renhållning för det biologiska avfall som samlas in runtom på Åland. Området har röjts, men sprängningsarbetet måste göras innan taket kan börja byggas. anbudet på sprängningen kom in förra måndagen.

Miljöprövningsnämnden ställer upp 19 villkor för komposteringen: Verksamhet får förekomma på vardagar kl 7-20 och lördagar kl 7-18 och mellanlagring av avfall får ske enbart i en mottagningshall med kontrollerad lakvattenuppsamling. Avfall får lagras utomhus under

Bar himmel. Än så länge ligger plastkorvarna där matavfallet komposteras under bar himmel på Bengt Karlssons område i sund Gunnarsby. Inom kort börjar sprängningsarbetet för Ålandskompostens bygge där korvarna småningom ska läggas under tak. Arkivfoto: STEFAN ÖHBERG

en övergångsperiod fram till 31 maj 2008. Mellanlagring av livsmedelsavfall ska inte ske längre än ett dygn efter mottagningen under den varma årstiden och högst sju dygn under vinterhalvåret.

Alla fälttytor, byggnader och skyddstak ska vara färdiga inom två år efter att tillståndet vunnit laga kraft. Verksamheten får pågå under ti-

den förutsatt att den är synad och godkänd.

Slutna strängar

Kompostering ska ske i slutna strängar, bags, eller motsvarande slutna förvaring. Massans alla delar ska hygieniseras och den totala mängden lakvatten får inte vara större än vad lakvattenbehandlingsanläggningen klarar av. Lak-

vattnet ska renas i en rotzonsanläggning. Totalt får högst 200 ton oljehaltigt avfall mellanlagras, eftermogna och behandlas på området.

Miljöprövningsnämnden konstaterar att verksamheten inte bedöms leda till någon betydande miljöförorening och att nyttan klart överstiger skadan. Bullernivån i området kan öka på grund av den livligare trafi-

ken, men trafikfrågor regleras inte i miljöskyddslagen.

Tre yttranden kom in till miljöprövningsnämnden under handläggningstiden. Sakägare kan besvara sig över beslutet hos Ålands förvaltningsdomstol, meddelar nämnden.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Forsmark till åklagare

Statens kärnkraftsinspektion i Sverige har anmält kärnkraftverket i Forsmark till åklagarmyndigheten i Uppsala. Orsaken är att reaktorn Forsmark 1 under en period i mars-april i år drevs med högre effekt än vad som tillåts i drifttillståndet från regeringen. Detta kan vara ett brott mot kärntekniklagen, anser SKI.

I samband med att en ny turbin installerades i anläggningarna i Forsmark 1 i mars gjordes flödesmätningar som visade att reaktorn drevs med för hög effekt och att gränsen i regeringstillståndet överskreds med i genomsnitt två procent. När de ansvariga upptäckte det borde de ha dragit ner på effekten omedelbart, med det gjorde man inte. Effekten reglerades inte neråt fullt ut förrän tre veckor senare, något som i värsta fall hade kunnat bli ödesdigert.

Biobränsle krav 2008

Oljebolagen måste leverera biobränsle till servicestationerna från och med 2008. Det fastslog regeringen i Helsingfors nyligen i ett lagförslag. Regeringspartierna nådde enighet om innehållet i lagförslaget redan för en dryg månad sedan. Enligt förslaget ska biobränslets andel i handeln öka successivt, från 2 procent 2008 till 5,75 procent 2010. Handels- och industriministeriet räknar med att priset för biobränslet blir 2-3 cent högre per liter än för vanlig bensin.

De oljebolag som inte följer föreskrifterna bötfälls, skriver Åbo Underrättelser.

En kväll fylld av möjligheter

Varmt välkommen

till oss på Nordea i Mariehamn, torsdagen den 9 november kl. 17.30-21.00.

Vi har samlat en stor mängd huserfarenhet i vår banksal.

Ta del av vad

Myresjöhus
Konsenshus
Anebyhus
Ing.byrå Vestbygg Ab
Eksjöhus
Simonshus
Mariehamns stad
Finströms kommun
Struktura
Adv.byrå Björkqvist & Björkqvist

kan erbjuda dig!

Dessutom har vi våra kundrådgivare på plats som presenterar produkterna Räntetak, EgenGaranti, BoFlex och Nordeas Skadeförsäkringar.

Trakteringen sköter "Rökka-Börje"!

Nordea
Vi gör det möjligt!

ÅM i mobilfoto

Har du en kameramobil? Då ska du vara med i ÅM i mobilfoto. Första pris är Nokias kameramobil N73 med Carl Zeiss optik samt äran och titeln "Ålands bästa mobilfotograf".

Tävlingsregler:

- Du kan skicka in fritt antal bilder. Motivet är fritt, men bilderna måste vara tagna med en mobilkamera.
- Endast bilder inskickade via MMS till 0457 323 44 44 deltar i tävlingen
- Nya Åland publicerar samtliga tävlingsbidrag på www.nyan.ax samt ett fritt antal i tidningen.

- Jury som utser vinnarna:
Lena Wilson-Laajali, Obscura
Stig Selander, Mariehamns Telefon
Stefan Öhberg, Nya Åland

- Tävlingsperiod 19 oktober – 30 november

Tävla och vinn!

Skicka din bild via MMS, till 0457 323 44 44

Nokia N73

- Carl Zeiss-optik
- 3,2 megapixel
- hög fotokvalitet, ger bilder lämpliga för utskrift 25 x 20 cm.
- 2,4 tum sökare i färg
- minneskort upp till 1 GB
- koppla till datorn med Bluetooth, IR eller USB
- värde 640 €

I samarbete med

MMS kan skickas till 0457 323 44 44 oavsett mobiloperatör. Kostnaden varierar beroende på operatör. Prisexempel per MMS: GSM Åland 36 cent, Sonera 39 cent inkl moms.

nyan.ax

Daghemmet Solrosen, mitt emellan ÅCS och Gullåsen, måste ge plats för central-sjukhusets om- och tillbyggnad.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Solrosen får rum i ”vita villor”

Daghemmet Solrosen, som finns i anslutning till central-sjukhuset, kan få nya utrymmen i de så kallade vita läkarvillorna. Styrelsen för ÅHS beslöt vid sitt möte i fredags gå vidare för att utreda en sådan lösning.

Förvaltningschef **Björn-Olof Ehrnström** säger att de som nu hyr de aktuella utrymmena kan tänka sig att flytta och att ledningen för Solrosen verkar tilltalad av tanken.

Solrosen arrenderar ett område på sjukhusområdet och har byggt daghemmet där. Nu behöver ÅHS säga upp arrendeavtalet mitt i en femårsperiod för att komma igång med bygget av en psykiatrisk enhet (nya Grelsby) i anslutning till sjukhuset.

Beslutet i fredags blev att Solrosen får finnas kvar i de nuvarande utrymmena till sommaren 2008 och att man utreder möjligheterna att ta i bruk de vita villorna för daghemmets behov, eventuellt med tillbyggnad.

Man skall också utreda vad en sådan lösning kostar. (ht)

Driver Finland Åland åt väster?

■Är ålänningar finlands-svenskar? Har Åland antipati mot det finska, i så fall varför? Är den finlandssvenska tvåspråkigheten ett hot mot Ålands enspråkighet?

Skiljer sig den åländska kulturen från den finlands-svenska? Måste Lucia vara tvåspråkig?

Varför växer självständighetsrörelsen på Åland?

Det är en del av de frågor som diskuteras i dag, på Svenska dagen, när riksdagens ”Svenska vecka” inleds.

Ålandskontoret står för en del av programmet och har valt att arrangera en estraddebatt i riksdagshuset med rubriken: Driver Finlands språkpolitik Åland västerut?

Debattörer är författaren och regissören **Benkt Ahlfors**, Ålands lagtings talman **Barbro Sundback** och svenska riksdagsgruppens ordförande **Christina Gestrin** och Ålands riksdagsledamot **Roger Jansson**. (uw)

Rekordmånga avkörningar

■I torsdags, då snöovädret var som värst, körde rekordmånga bilar av vägen. Bilbärgningen ryckte ut för att dra upp 40 bilar som halkat av vägen. I flera fall saknade bilarna vinterdäck. Inga värre olyckor inträffade. (jl)

Twister vid bostadsköp har blivit allt vanligare

Granska innan du köper. Köket och våtutrymmen är ställen som man ska kontrollera noggrant vid hus eller fastighetsköp. Det är på säljarens ansvar att informera om eventuella skador eller fel i bostaden, men även köparen har så kallad granskningsplikt. Konsumentrådgivare Inger Lyyski försöker hjälpa den ständigt ökande skaran med personer på Åland som vill ha hjälp då de stött på problem när de byggt eller köpt sina drömmars hus.

Foto: STEFAN ÖHBERG

Konsumentrådgivaren tipsar: Var noggrann och stressa inte

Konsumentrådgivaren Inger Lyyski får allt oftare hjälpa personer som fått problem eller hamnat i tvister då de köpt hus eller bostad, låtit utföra en renovering eller reparation.
– Jag önskar att konsumenterna var lite mer på sin vakt och noggrannare i planeringsstadiet, säger hon.

– För många är det här den största satsningen man gör i livet och visst är det byggbomb nu, men ingen tjänar på att stressa.

Oberoende av om man ska köpa nytt eller begagnat, bygga hus, köpa lägenhet eller annan bostadsfastighet gäller samma regel; var noggrann. Planera ordentligt, läs igenom alla papper, skriv aldrig under någonting som du inte förstår, kräv skriftliga avtal, begär assistans av någon sakkunnig och stressa inte. Att vara noggrann är något som

alla inblandade parter tjänar på.

Konsumentrådgivare Inger Lyyski vid kommunförbundet har märkt av byggboomen genom att allt fler kontakter henne med problem som uppstått vid köp av hus och bostäder.

– Jag ger råd, hjälper till med lagtolkningar och berättar om vilka alternativ som finns. Många vill nog försöka komma överens utan att blanda in advokat, Åland är en liten ort och man kanske känner varandra, säger Inger Lyyski.

Ofta om räkningar

En ofta återkommande fråga till konsumentrådgivaren gäller fakturering, till exempel att summan på räkningen för en reparation är en helt annan än den man kommit överens om.

– När man anlitat en entreprenör måste den komma i håg att informera om totalpriset inklusive moms. Har man först fått en prisuppgift, ska man som konsument kunna utgå ifrån

att det är totala priset. Om det sedan i fakturan visar sig att momsen kommer till behöver konsumenten inte betala, säger Inger Lyyski.

Väldigt vanliga är även frågor om dröjsmål och förseningar, till exempel att en hantverkare dyker upp en vecka senare än utlovat, vilket kan leda till stor irritation och även ökade kostnader.

– Byggboomen verkar leda till att firmor och hantverkare påbörjar projekt på många olika ställen men sedan inte hinner slutföra dem. Här gäller det att komma i håg att ett muntligt avtal är lika mycket värt som ett skriftligt och att man har rätt att låta bli att betala innan jobbet är gjort, säger Inger Lyyski.

Inte borra i väggarna

Köparen har alltid ett granskningsansvar, så även om huset eller bostaden är nybyggd gäller det att var noggrann och gå igenom allting. Säljaren ska upplysa om allting som kan

tänkas vara fel eller i behov av renovering. Köparen ska alltså inte behöva slita bort tapeter eller borra i grund eller väggar för att undersöka bostadens skick. Hittar man nya fel, som inte påtalats tidigare eller i avtalet, kan det leda till prisavdrag och är det riktigt illa kan köpet hävas.

– Men om man köper begagnat kan man inte förvänta sig att allting ska vara som nytt. Tröskeln är högre men liksom vid nya hus ska man reklamera om man hittar fel. Tumregeln vid bostadsköp, när det gäller affärer mellan privatpersoner, är att man kan reklamera upp till två år efter köpet, vid fastighetsköp inom 5 år, säger Inger Lyyski.

Om säljaren är näringsidkare är reklamationstiden längre.

Värva byggmästare

Ett gott råd är att ta hjälp av någon som är insatt i branschen, en byggmästare, byggnadsingenjör eller liknande. Han eller hon kan hjälpa både vid inspektioner av färdiga bostä-

der och fungera som övervakare vid renoveringar eller nybyggen.

– De kan se saker som inte en lekman ser, till exempel när det gäller konstruktioner eller när man kryper i ett mellantak, och kan tyda besiktningsprotokoll. Men man ska ju samtidigt kunna lita på vad säljaren säljer, säger Inger Lyyski.

Säljaren är alltid ansvarig för den information han givit eller låtit bli att ge.

Överlag är ansvaret större när säljaren är näringsidkare. Från årets början finns en lagändring som innebär att en byggherre som bjuder ut till försäljning, eller säljer nya bostäder, ska ställa en säkerhet för eventuella fel som uppkommer senare. Kommunens byggnadsansvarige ska kontrollera att byggherren har ordnad säkerhet.

ANNA BJÖRKROOS
redaktion@nyan.ax
tfn 528 463

Kom ihåg vid bostadsköp

Att bygga eller köpa bostad är för många livets största investering. Här följer några tips på vägen.

- Planera allting noggrant.
- Avtal är viktiga, helst skriftliga, även vid mindre reparationer eller renovering.
- Läs igenom alla papper och avtal ordentligt. Skriv inte under om du är osäker på något. Vid husbeställningar sker ofta ändringar i avtalet – kom ihåg att läsa det nya lika noga för att undvika tvister
- Begär prisuppgift på förhand, den ska

innehålla moms och får totalt sedan stiga med högst 15 procent. En eventuell prishöjning måste motiveras.

- Vid dröjsmål har du rätt att hålla inne betalningen tills jobbet är gjort och tills slut även rätt att häva avtalet.
- Hittar du fel, reklamera direkt. Du kan ha rätt till ersättning.
- Ta kontakt med en byggmästare, eller annan sakkunnig som kan fungera som byggnadsövervakare eller rådgivare, så tidigt som möjligt.
- Det är säljarens ansvar att informera om husets/bostadens skick och eventuella problem. Köparen har dock också

ett granskningsansvar. Mellan privatpersoner gäller i huvudsak två års reklamationstid, vid fastighetsköp 5 år, längre då försäljaren är näringsidkare.

- Påföljder vid fel kan vara: rätt att hålla inne med betalning, prisavdrag, i riktigt svåra fall även hävning av köpet och till och med skadestånd.
- Besittningsrätten på bostaden, och i princip allting som finns där, tillfaller den nya ägaren direkt efter köpslut. Om man inte avtalar om annat.
- Eventuella förmedlare och mäklare har stort ansvar, men huvudansvaret ligger alltid hos den som säljer.

Mer tips finns, även på svenska, på konsumentverkets hemsida www.kuluttajvirasto.fi. Klicka på fliken ”konsumenten” och sedan ”boende”.

Budgeten till lagtinget i dag

Allmänna avdraget tillbaks

Budgetförslaget för nästa år ges till lagtinget i dag. Bland de förslag som redan har getts offentlighet finns det så kallade allmänna avdraget i kommunalbeskattningen. Det återinförs efter en paus på tre år.

Budgetförslaget får ligga till sig minst en vecka i lagtinget innan det blir remissdebatt. Ledamöterna behöver få tid att dels sätta sig in i förslagen, dels komma med egna förslag i form av finansmotioner.

Lagtinget har också fått en rad andra förslag att ställning till.

Avdrag på 3,5 miljoner

Det allmänna avdraget innebär att alla får göra ett avdrag på 5 procent i kommunalbeskattningen. Motsvarande avdrag fanns åren 1999–2003, men togs bort med hänvisning till landskapets ekonomi och för att förvärvsinkomstavdraget hade höjts.

Nu anser landskapsregeringen att ekonomin är så god att den tillåter att avdraget återinförs. Kommunerna, som på det här sättet går miste om skattepengar, kompenseras av landskapet. Man räknar med att summan nästa år stannar på cirka 3,5 miljoner euro.

Inte stopplikt

Lagutskottet vill inte ha stopplikt för den övriga trafiken när skolskjutsfordon stannar för att släppa av elever.

Landskapsregeringen har föreslagit stopplikt i ett förslag till ändring av trafiklagstiftningen, men utskottet anser att skrivningen är otydlig.

Enligt förslaget skulle stopplikten endast gälla om fordonet stannar där det

Nya bestämmelser. Lagutskottet har yttrat sig om föreslagna ändringar i trafiklagen. Lagutskottet är för att införa tvång på handsfree-telefoner för bilförare, men mot att införa hjälmtvång för cyklister.

Arkivfoton: ERKKI SANTAMALA/JONAS EDSVIK

inte finns en markerad hållplats. Likaså är definitionen på skolskjutsfordon otydlig. Utskottet påpekar att elever ofta åker med reguljära bussturer och hur skall de i så fall betraktas.

Utskottet föreslår att stopplikten slopas och att man tar sig en ytterligare funderare på hur skolelevernas säkerhet skall garanteras på resorna till och från skolan.

Utskottet har också diskuterat hjälmtvång för cy-

klisters men avstår från förslag. Istället uppmanar man landskapsregeringen att följa med utvecklingen och återkomma med förslag som kan omfattas allmänt av trafikanter och lagstiftare.

Handsfree-tvång

Däremot är utskottet med på att kräva så kallad handsfree för bilförare som talar i mobiltelefon.

Utskottet konstaterar visserligen att själva samtalet också kan störa förarens

koncentration, men anser i alla fall att handsfree minskar riskerna för olyckor.

Ett nytt lagförslag som skall skydda det maritima kulturarvet har lagtinget också fått liksom grunderna för avgifterna till Ålands hälso- och sjukvård. I kulturarvslagen regleras bland annat när ansökningar om tillstånd för dykning kan avslås. Det kan ske om det rör sig om platser som betecknas som maritima kulturarv, om dykning är förenad med livsfara samt om det är olämpligt

med hänsyn till anhöriga.

Kulturpolitik

I lagtinget i dag blir det bland annat diskussion om det kulturpolitiska programmet Växtkraft.

Landskapsregeringen skall också svara på **Mats Perämaas** (lib) enkla fråga om bokning av skärgårdsfärjor via internet, något som är på kommande.

HARRIET TUOMINEN
harriet.tuominen@nyan.ax
tfn 528 464

Trycket på bilbesiktare ökar

Svårt få lediga tider

Bilbesiktningsköerna borde bli kortare. Det tycker flera läsare som hört av sig till Nya Åland.

På motorfordonsbyrån håller man med.

Under värsta högsäsongen kan de ta flera veckor, upp till månader, innan man får tid för bilbesiktning. Trafikinspektör **Bengt Karlsson** på motorfordonsbyrån har hört en del klagomål, men betecknar läget som rätt lugnt just nu.

– Den här perioden fram till februari-mars brukar alltid vara den lugnaste, säger han och bläddrar i kalendern.

– Men visst ser det fullt ut nu också, konstaterar han.

Enligt Bengt Karlsson ska man behöva vänta högst en vecka på att få tid, beroende på hurudan sorts besiktning det är fråga om. Importbe-

siktningar av lastbilar, till exempel, kan dröja betydligt längre.

– I våras hade vi stora problem med långa köer, men vi kan ha max fem personer på jobb, säger Bengt Karlsson.

Motorfordonsbyrån planerar nu att bygga ut besiktningsstationen med en tredje linje. Konsulterna arbetar för fullt.

– Det finns en summa budgeterad, men överskrider planerna budgeten så får vi tänka om. Annars vill vi börja bygga så fort som möjligt, säger Bengt Karlsson.

Konsultplaneringen väntas bli klar före årsskiftet.

Ny lag kommer

Bengt Karlsson hoppas på ett smidigare sätt att jobba. En ändring av landskapslagen om besiktning och registrering

av fordon är på gång, vilket skulle lätta på trycket för besiktningsmännen. Enligt lagförslaget skulle besiktningsintervallerna för nya bilar ändras så att en ny bil i privat bruk besiktigas första gången under det fjärde året efter det år fordonet togs i bruk.

– Sedan skulle bilen besiktigas vartannat år fram till tio år och därefter varje år, säger Bengt Karlsson.

I dag ska fordonet kontrollbesiktigas första gången efter tre år, sedan hoppar man över fjärde året och fortsätter besiktiga bilen varje år.

Lagförslaget behandlas av lagtinget på onsdag. Enligt planerna ska lagen träda i kraft den 1 augusti 2007.

JOHANNA LINDFORS
johanna.lindfors@nyan.ax
tfn 528 442

Lång väntan. En läsare som klagat på långa tider hos bilbesiktningen tycker att det borde ta högst 3–4 dagar att få tid. Bengt Karlsson granskar ett underrede. Foto: IAN FALCK

Enkel fråga om svenska läkare

■ Vad har landskapsregeringen gjort åt att det framöver krävs tre års praktik för läkarstuderande i Norden för att få läkarlegitimation i Finland. Det vill **Anders Eriksson** (Åf) veta i en enkel fråga till lagtinget. Hittills har det räckt med två år.

Beslutet, som är en följd av två EU-direktiv, har väckt både ilska och oro för att det framöver blir svårare att få svenskspråkiga läkare till landet. Man befärar att finlandssvenskar, som studerar medicin i Sverige, drar sig för att komma tillbaka till Finland när praktiktiden är så lång. I Sverige räcker det med 18 månader, men då får man enligt de finska myndigheterna inte arbeta som läkare i något annat EU-land.

– För Åland är beskedet extra allvarligt till följd av örikets språkliga särställning och det stora antalet åläningar som skaffar sig läkarutbildning utanför Finlands gränser. Reformen kommer även att få allvarliga följder för rekryteringen av till exempel svenska läkare till Ålands hälso- och sjukvård, skriver Eriksson, som vill veta om landskapsregeringen har informerats av riksmyndigheterna om de ändrade bestämmelserna. (ht)

Lib vill läsa budgetförslag

■ Den liberala lagtingsgruppen vill få budgetförslaget utdelat på förhand på samma sätt som medierna.

I ett brev till landskapsregeringen skriver gruppledaren **Mats Perämaa** att det givetvis är viktigt att medierna får tid att studera budgeten, men att det är lika viktigt att lagtingsledamöterna får sina budgetexemplar när förslaget är färdigt.

– Budgeten är omfattande och det tar tid att läsa igenom den, skriver han.

Budgetförslaget var klart i fredags för en vecka sedan, gavs till medierna för läsning på måndagen och justeras i dag och ges till lagtinget. Det betyder att förslaget blir offentligt i dag och kan presenteras och kommenteras. (ht)

Åtta vill driva Nya apoteket

■ Åtta ansökningar för att driva Nya apoteket hade kommit in då ansökningstiden gick ut 6.10. De sökande är **Johan Ek**, **Mona Elmvik**, **Ylva Lindström**, **Linda Artell**, **Susan Franzén**, **Siv Eriksson**, **Tapio Heilala** och **Janne Leino**. Av de sökande är hälften åländska och hälften från riket.

Beslut om vem som skall driva apoteket efter Stefan Andersson förväntas tas efter nyår.

I Finland sköts apoteken med ett privilegiebaserat system, vilket betyder att Läkemedelsverket utser vem som får rätt att köpa ett apotek för att driva det vidare. För att få driva ett apotek i Finland krävs att man har utbildat sig till provisor i ett EU-land. (ke)

Rekordmycket snö över Åland

Men nu väntar mildare väder

Skidentusiasterna slängde sig ut i spåren, overallklädda barn åkte i pulka-backarna och skyfflarna letades fram ur garaget. Förra veckan föll rekordmycket snö över Åland.
– Det händer bara 3-4 gånger på hundra år, säger övermeteorolog Anneli Nordlund.

Torsdag morgon när ålänningarna åkte på jobb, skrapade de rutor och suckade över blåsten. Åtta timmar senare, när det var dags att åka hem igen, fick de sopa av 16 centimeter snö från bilen och skotta infarten.
– I morse (läs: i fredags) mättes 11-16 centimeter snö runt om på Åland. Det är ett ganska bra snödjup för den här årstiden, säger Anneli Nordlund vid meteorologiska institutet i Helsingfors.

Hon bläddrar bakåt i statistiken och konstaterar att det är ovanligt att dygnets maxtemperatur ligger vid noll så här tidigt på året. Medeltemperatur ska egentligen ligga på +7 grader.
– Det händer bara 3-4 gånger på hundra år att det snöar så mycket hos er. År 1968 mättes ett snödjup den 3 november på 13 centimeter och 1970 var det 10 centimeter.

Höstvinter

Nytt rekord i år med andra ord, i alla fall sett till de senaste 46 åren.
– Nordliga och nordostliga vindar följde det lågtryck som passerade och efterföljdes av ett riktigt kallt väder. Havet är öppet och fronten tog fuktigheten därifrån i nordliga luftströmmar varför det snöade så mycket, säger Nordlund.
Hon nämner Kimito, som ligger på ungefär samma breddgrad som Åland, som ett exempel där det inte snöat alls.
– Åland är omringat av det ganska varma havsvattnet och då är det mycket typiskt att det blir kallt väder. Nu har ni

Stanna ute. Daghemmet Väktars barn ville inte gå in när det var dags att sova middag. Här sitter Valter närmast kameran och bakom honom syns Olivia och Lotta i ena pulkan och Theodor i den andra.

höstvinter, kan man säga.
Från skärgården kommer rapporter om att knappt någon nederbörd kommit ner. Och när du läser morgonens Nya Åland, kanske snön utanför ditt fönster redan gett vika.
– Det blir några dagar över nollstreck och snön drar säkert ihop sig. På måndag blir det +4 grader, tisdag +5 och onsdag +4.

Full fart

I och med den varma hösten och plötsliga vintern, skriver medier i öst och väst just nu mycket om klimatförändringar.
– De extrema fenomenen borde bli mera vanligt de kommande årtiondena. Variationerna kan förekomma åt båda håll även om det i princip hela tiden blir mildare, säger Anneli Nordlund.
Den termiska vintern, då medeltemperaturen är under nollstrecket tio dagar i följd, infaller enligt statistiken på Åland den 15 november. För-

ra veckan fick vi ett litet smakprov på den faktiska vintern. I Jomalas skidspår var man inte sen att utnyttja snöfallet.
– Det var full fart redan här i går kväll, säger **Lennart Holmström** som är ute och stavar i det soliga vädret på fredagen.

Sömn i snön

Ålands skid- och skidskyttecentrum har på morgonen sparat den tre kilometer långa sträckan.
– Det är tur att det kom så mycket snö över Jomala, banan är i jättefint skick och vädret fantastiskt.
Holmström planerar att avverka ett par mil i pjäxorna under förmiddagen. Några spår av en lång sommar utan skidor finns inte.
– Det är så skönt för kroppen! Normalt har man inte kunnat skida förrän tidigast i mitten på november eller in i december.
På daghemmet Väktars i Mariehamn är barnen drapeerade med overaller och leker

Höstvinter. Förra veckan inleddes något som meteorologerna kallar höstvinter. På träden lyser gula löv samtidigt som marken är snötäckt.

för fullt på den vitklädda gården.
– Barnen älskar snön. Det fanns dem som ville sova ute i snön i går, säger barnträdgårdslärarna med ett skritt.

Nysparat. Ålands skid- och skidskyttecentrum spårade banan på fredagsmorgonen och Lennart Holmström var snabbt ute på banan.

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax
tfn 528 478
Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax
tfn 528 470

Brand och vapenförseelse

■ En fristående bastubyggnad i Lumparby Långnäs eldhärjades svårt vid 11-tiden i går. Byggnaden var helt övertänd när Lumparlands FBK kom till platsen. Brandkåren lyckades släcka branden, trots att byggnaden redan tagit stor skada. Omgivningen säkrades så att inte branden kunde sprida sig. Brandorsaken är tillsvidare okänd och utreds av polisen.
På en privat fest i ungdomslokalen Frideborg lade polisen beslag på ett gevär som enligt ett anonymt vittne hade visats för gästerna. Vapnet, som hittades i köket, var oladdat och utan lås.
Även alkoholförseelse påträffades vid Frideborg. Festarrangören har under-

låtitt att anmäla om arrangemanget.
På Österkalmarevägen i Jomala körde en personbil in i en paketbil som stod parkerad. Föraren klagade på smärtor i bröstet och uppsökte sjukhus. Äventyrande av trafiksäkerheten inträffade även vid Askuddsvägen där två bilar krockade. Ingen skadades.
Vid Mariepark sparkades fönstret vid huvudentrén sönder. Den misstänkte kunde genast gripas.
Flera fall av snatteri förekom under helgen, det rörde sig bland annat om en stulen mobiltelefon, en bensintank, sprit och lättöl. En förfalskad 50-euros sedel hade inkommit via M/S Isabella till Ålandsbanken. (jl)

Illu skadat. En större bastubrand inträffade i Lumparland under helgen. I övrigt var det rätt lugnt både i trafiken och till sjöss.
Foto: ANDREAS DIENERT

Väldigt få åländska unga på UNR

■ Av de åländska ungdomspartierna var Ungliberalerna och Socialdemokraternas ungdomsparti representerade då ungdomens Nordiska Råd möttes i Köpenhamn.
Årets tema för UNR var arbetsmarknadspolitik och ungdomsarbetslöshet. Ungdomsarbetslösheten i Finland var i fjol 20,5%, i Danmark 8,2%. I dag är ungdomsarbetslösheten i Danmark 3 % vilket är bland de lägsta i världen. Danmark är därmed bäst av de nordiska länderna på att sysselsätta ungdomar, skriver Ungliberalerna i ett pressmeddelande.
UNR består av de nationella ungdomspartierna, de nordiska partipolitiska paraplyorganisationerna samt diverse nordiska ungdomsföreningar och förbund. UNR samlas årligen till en egen självständig session i månadsskiftet oktober-november innan NR:s session.
– Jag hoppas vi nästa år får se fler representanter från de åländska ungdomspartierna på plats för att utnyttja denna möjlighet göra sin röst hörd och att knyta kontakter till de andra nordiska länderna, skriver **Erika Janson**, ordförande för Ungliberalerna på Åland. (jl)

Inget stenhus för Löndahl

■ Museibyråns chef **Viveka Löndahl** har formellt återtagit sin ansökan om att få hyra Tosarby stenhus i Sund, den så kallade Jungska gården som bostad. Landskapsregeringen har antecknat Löndahls skrivelse i frågan till kännedom.

ÅAB byter lokal i Åbo

■ Ålandsbanken ska koncentrera sin verksamhet och förbättra sin kundbetjäning när de flyttar sina lokaler i Åbo till Hansakvarteret. Flytten sker i vår och då frånkommer man problemet med att ha personalen uppdelad i två lokaler på olika ställen.
– Nu har det ofta varit stökigt för kunderna att hitta rätt person i fråga om till exempel rådgivning i olika frågor, säger ÅAB:s Abodirektör **Beatrice Ramström** till Åbo Underrättelser.
Banken får 840 kvadratmeter utrymme medan dotterbolaget Crosskey Banking Solutions tilldelas 150 kvadratmeter i samma byggnad. (mt)

Rättelse

Nyan rättar
■ Med anledning av artikeln i torsdagens tidning om innovationstävlingen påpekar **Pär Löthman** vid Utskärs ab, som sysslar med äventyrsresor, att både killar och tjejer från Ålands judoklubb är anlitade som assistenter.
– Utskärs Ab vill förtydliga att även tjejerna förstås är självklart lika behövda och välkomna som assistenter på våra turer!

Det var ett namn fel i förstasidestexten för intervjun med **Benita Laanti-Helander** i fredagens tidning. Hennes far heter Olli Laanti, vilket också framgår av själva artikeln inne i tidningen.

Vi firar

0-15-åringar

Amanda Gustafsson på Timmerstrand i Saltvik fyller 6 år i dag måndag, den 6 november. Kramar kommer från kompisen Sofia Mattsson (till höger på bilden) i Jomala Kalmarnäs.

Alexander Mattsson i Sund Hulta fyllde 2 år i går söndag, den 5 november. Gratulerar gör mamma och pappa, samt bror-sorna Jonathan och Daniel.

Gratulerar

50 år

Inka Weckman
Namn: Inka Weckman.
Född: den 8 november 1956 i Lovisa.
Bor: i Vårdö Grundsunda.
Yrke: merkonom, sekreterare inom ÅHS, psykiatri.
Familj: maken **Mikael**, söner **Sam** med flickvän **Mikaela** och **Alex**.
Födelsedagen: firades redan i somras gemensamt med Mikael.

Innan Inka Weckman kom till Åland arbetade hon på Borgå hälsocentral som mottagningssekreterare på röntgenavdelningen. Sedan tjugo år tillbaka är hon sekreterare vid ÅHS psykiatri i Grelsby sjukhus. Sin fritid utnyttjar hon mer än väl, hon är nämligen pilatesinstruktör och leder åtta ordinarie kurser

per vecka. Pilates är en lugn träningsform som bygger på stretching.

– Men jag kör också motsatsen som kallas ”bootcamp”, en tuff övningsform där man testar uthållighet, kondition och styrka, berättar hon.

Tidigare har Inka lett gym-pakurer i många år.

– Nu renodlar jag mitt intresse för pilates, säger hon. Det är det jag brinner för, det är roligt och det gör att jag orkar mer.

Hon trivs jättebra som instruktör och berömmar sina kurselever.

För egen del går hon också och boxas en gång i veckan, ibland går hon ut och går med stavar och så blir det hundpromenader emellanåt.
Hur hinner du med allt?
– Det handlar om att planera och organisera väl, konstaterar hon. Helgerna är det familjen och hemmet i först hand, man måste landa mellan varven, sedan orkar man igen.

75 år

Björn Olof Malmström
Namn: Björn Olof Malmström.
Född: den 9 november 1931.
Bor: i Vårdö Lövö.
Yrke: undervisningsråd.
Familj: hustru **Karin Maria**, barn och barnbarn med familjer.
Födelsedagen: bortrest.

Döda

Helena Eriksson
Helena Eriksson f Sundström, från Mariehamn, avled hastigt söndagen den 29 oktober 2006. Hon var född den 6 augusti 1920 i Sund Mångstekta och var änka efter **Harry Eriksson**.

Redan i unga år fick Helena ge sig ut och arbeta, hon såg efter äldsta systemens barn och arbetade i gårdarna. Hon flyttade till Mariehamn och arbetade bland annat hos familjen Markström och som biljettförsäljare på Kino biografen.

Därefter flyttade hon till Stockholm som flera av hennes systrar redan gjort och arbetade där på SJ.

Sedan gifte sig Helena med Harry från Åland och återvände till Mariehamn. Hon arbetade bland annat i disken på Socis och fram till pensioneringen var hon städerska på hotell Pommer.

Hon var intresserad av handarbete, hon virkade, stickade och sydde korsstyg. Många händer och fötter har värmts av hennes vantar och sockor.

I yngre år trivdes hon i skogen, bärplockning var hennes passion. Hennes balkong i hemmet var sommartid fylld av pelargoner, ett intresse hon odlat sedan unga år.

Helena var mån om sina barn, barnbarn och barnbarnsbarn, samt släkten. Alla fick känna av hennes givmildhet, ibland en påse nybakade bullar och en annan gång en pannkaka. Hon var en handlingens kvinna och hade för det mesta någonting i händerna.

Helena trivdes bäst i sitt hem på Norragatan där hon bott sedan 1958.

Närmast sörjande är sonen Dennis med familj.

Peter Ordén och Katarina Johansson på Gisthopssvägen i Finström Bamböle fick en son den 28 oktober. Vid födseln vägde pojken 3.755 g och var 51,5 cm lång. Han har tre storasyskon – Johanna, 12, Alexandra, 8 och Adam, 6, alla med efternamnet Ordén.
Foto: ERKKI SANTAMALA

Jens, 10, Alvin, 3, och Milena, 8, fick en lillasyster den 26 oktober. Vid födseln vägden hon 4.210 g och var 51 cm lång. Föräldrarna heter Lena och Mikael Iström och familjen bor på Västra Skolgatan i Mariehamn.
Foto: ERKKI SANTAMALA

OBS! Det händer

MÅNDAG 6.11

Dagens namn
● Kom ihåg att gratulera **Gustav Adolf** på namnsdagen.

Bildfest för barn

och ungdom
● **Högskolan Neptunigatan 17 kl 15-17.00.** Föreläsning om humorn och de rörliga bildernas betydelse i barns utveckling, Airi Hautamäki.

Bingo
● **Ankaret Johannebovägen 7 kl 18.00.** Bingo-kväll.

Bio
● **Bio Savoy kl 18.30.** "Den bästa av mödrar". F-11. Filmen fick fyra stjärnor av Nya Ålands recensent.
● **Bio Savoy kl 20.30.** "Fearless". F-15. Filmen fick tre stjärnor av Nya Ålands recensent.
● **Föglö Bioborgen kl 19.00.** "Matti". F-11. Livet är människans bästa tid. Film om backhopparen Matti Nykänen.

Eftermiddagscafé
● **Mariehamn Röda Kors-**

gården kl 14.00. Svenska dagens sånger med Kaj-Gustav Sandholm.

Julpaketsinsamling
● **Köpmansgatan 4 kl 19-21.00.** Julpaket till Lettland och Vitryssland tas emot.

Nöje
● **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Bar dj.
● **Parks bar kl 21.00.** Blandad musik från baren.

Öppet hus
● **Vårdö Solhult kl 18.30.** Öppet hus för både stora och små barn. För de mindre barnen bör helst en förälder vara med.

TISDAG 7.11

Dagens namn
● Kom ihåg att gratulera **Glenn** och **Kevin** på namnsdagen.

Bildfest för barn och ungdom
● **Högskolan Neptunigatan 17 kl 15-17.00.** Animation som verktyg i arbetet med barn med speciella behov, Antonia Ringbom.

Bio
● **Bio Savoy kl 18.30.** "Den bästa av mödrar". F-11. Filmen fick fyra stjärnor av Nya Ålands recensent.
● **Bio Savoy kl 20.30.** "Fearless". F-15. Filmen fick tre stjärnor av Nya Ålands recensent.

● **Föglö Bioborgen kl 19.00.** "Matti". F-11. Livet är människans bästa tid. Film om backhopparen Matti Nykänen.

Föreläsning
● **Hotell- och restaurangskolans auditorium kl 13.00-15.00.** David Waldron berättar om hur man i den lilla turistorten Whistler i Canada lyckats kombinera långsiktigt arbete för hållbar utveckling med framgångsrik turism.

Julpaketsinsamling
● **Köpmansgatan 4 kl 19-21.00.** Julpaket till Lettland och Vitryssland tas emot.

Nöje
● **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Bar dj.
● **Parks bar kl 21.00.** Blandad musik från baren.

JUST NU

Loppmarknad
● **Cirkeln/Emmaus loppmarknad, Köpmansgatan 11.** Öppet måndag-fredag kl 10-17 (torsdagar till 19), lördagar 11-14.
● **Emmaus byggetur, Skogshyddsvägen 7.** Öppet måndag-fredag kl 8-16.
● **Antikvariat Pierre, Köpmansgatan 11.** Öppet måndag-fredag kl 10-17 (torsdagar till 19), lördag 11-14.
● **Möbelreturen/Katapult, Skogshyddsvägen 7.** Öppet tisdag-fredag kl 9-16.

DÖDA

Vår kära

Helena Mathilda Lindholm

* 01.10.1909
† 29.10.2006

En trött liten Mor med silvergrått hår
En panna som plöjts av bekymmer och år
Med blick som var leende, solig och klar
Så lever din blick bland de Dina kvar
Farväl kära Mor, vila i frid

Börje och Birgitta

Gunnevi

Chatarina och Vasili
Niclas och Lotta

Monica och Thanasis
Janne och Cissi

Sov gott gammal Farmor och Mormor

Emilia och August

Andreas

Jordfästningen äger rum lördag 11 november kl. 12.00 i Vårdö kyrka. Därefter minnesstund i Strömshälsan vartill alla vänligen inbjudes.

Ålandsk kyrkostiftelse
Det gör gott

HÖGSKOLAN NEPTUNIGATAN 17

Kyrkofullmäktigeval i Mariehamn

12-13.11.2006

www.evl.fi/srk/mariehamn

Pratstund med Kim Ekström

Förälskade sig i Chile och chilenska

40 år

Namn: Kim "Eken" Lennart Ekström
Född: den 8 november 1966 i Mariehamn
Bor: på Strandgatan
Familj: hustrun Ema och döttrarna Katalina 5 år och Maria Paz 2 år
Födelsedagen: går i arbetets tecken, så jubilaren undanber sig eventuell uppvaktning. Han firar senare med en resa till södra Chile.

På ranch-besök. Kim Ekström förälskade sig i landet Chile redan vid första besöket. Sedan dess har han upplevt det mesta i landet; gift sig, fått barn och skaffat hus. Här rider han på en häst för första gången, på en ranch norr om Santiago, när familjen var och hälsade på släkten. Foto: PRIVAT

För snart tio år sedan gjorde Kim Ekström sin första resa till Chile. Genast blev han betagen av landet; av människorna, naturen – med bergskedjan Anderna som man alltid ser, musiken och kulturen. 1998 gjorde han sin andra resa, då träffade han Ema och kärleken föddes.

– Först förälskade jag mig i landet och sedan i kvinnan, säger Kim med ett litet skratt.

Hela familjen, som i dag alltså består av hustrun Ema och de två döttrarna Katalina och Maria Paz, är med under vår Pratstund. Diskussionerna går ömsom på svenska och ömsom på spanska.

– Vi är nog mer eller mindre tvåspråkiga, konstaterar Kim.

Liten by på landet

Genom åren har det blivit många resor till södra Chile. Tolv stycken hittills för Kim, medan Ema och barnen årligen tillbringar flera vintermånader i sitt andra hemland. Årstiderna är omsvängda där, så i lördags när de åkte iväg på årets resa så möts de av chilensk vår.

– I byn Monte-Aguila, som

betyder berg och örn, har vi ett litet hus. Det är där vi håller till, bara att öppna dörrarna och vädra ut så är allt klart. Förra året byggde vi ut med ett sovrum, säger Kim, och berättar att chilensarna är ett öppnare och gästvänligare folk än vi nordbor.

– Det är mer värme mellan människor helt enkelt.

Byn ligger cirka 490 kilometer söderut från huvudstaden Santiago. Efter cirka 20 timmars flygresa från Norden tar det ytterligare sju timmar med buss.

– Men då stannar bussen mitt i byn också, säger Kim.

Hästar bland vinrankor

Han berättar om hur oxar och hästar ännu används i jordbruket, vissa har inte råd med traktor medan andra väljer bort maskinen för att inte riskera oljeläckage bland vinrankorna.

Och om vägtullarna, den första bommen och kassan dyker upp redan 500 meter från flygplatsen. Staten har inte satsat på

vägbyggnation utan privata finansierare står bakom motorvägen. Istället får de ta ut avgifter av alla som färdas på vägen i 30 år, sedan tillfaller vägen staten.

Och så om sjukvården, Katalina föddes i Chile och Kim har gott att säga om läkarna ”som ställer diagnos på några minuter och ibland bara med hjälp av en ficklampa.”

Och så det starkaste minnet – en begravning.

– Mormor låg i öppen kista i huset. Alla kom dit, det spelades musik, åts mycket mat och dracks vin. Det finns många starka traditioner kring döden i Chile. Oftast begravs man två nätter efter döden och de näterna ligger man hemma, om det är där man dött. Men dör man av en smittsam sjukdom begravs man direkt, säger Kim.

Hittills är det Kims jobb, som egenföretagare och taxichaufför, har hållit familjen kvar på Åland.

– Jag har vant mig vid att vara borta från familjen. Men när vi

är tillsammans så är de nummer ett, och så är Chile nummer två, skrattar Kim, som dock erkänner att vistelserna i Chile blir längre och längre för varje år och när det blir dags för flickorna att börja skolan kanske Monte-Aguila blir hemma istället för Mariehamn.

Kim Ekström har kört taxi i 14 år. Bilen är specialutrustad så han kör personer som behöver rullstol och har många stamkunder. Före han köpte bilen hann Kim prova på sjömanslivet. Men han trivdes inte till sjöss.

Fåtöljsjöman numera

– Och innan sjön utbildade jag mig. Jag har gått i så många skolor att jag nästan tappat räkningen, säger Kim.

Det var först den sociala linjen vid yrkesskolan, sedan fiskeriskolan i Pargas.

– Jag skulle bli fiskodlare men det visade sig inte vara lönsamt, så jag hoppade av första året.

Istället blev det ett år på medialinjen vid Borgå folkhögskola och sedan Ålands sjömansskola och fartygselektriker. Idag kallar han sig fåtöljsjöman, älskar att läsa sjöfartslitteratur och önskar sig en egen båt.

Han trivs med att vara sin egen chef och med friheten som jobbet innebär, samtidigt som han får hjälpa så många människor i deras vardag.

– Här hinner man inte med någonting annat, det mesta går i arbetets tecken. Men i Chile hinner jag med mycket mer, till exempel vara ute och njuta i naturen. Så man vet aldrig, om fem år kanske vi bor där, säger Kim.

ANNA BJÖRKROOS
redaktion@nyan.ax
tfn 528 463

Haraldsby marthaförening: Månadsmöte hos Ester Karlsson torsdag 9.11 kl. 19.00.

Ålands synskadade: Månadsträff måndag 13.11.2006 kl 18.00 på Ankaret (OBS! tiden). Carina Willberg medverkar. Kaffeservering. Nya och gamla medlemmar hjärtligt välkomna.

Ålands Invalider: Höstmöte lördag 18.11 kl 17.00 på Odalgården. Stadgeenliga förhandlingar. Bingo. Servering. Välkomna!

Kom ihåg

Ålands scoutgille: Möte hos Pian måndag 6.11 kl 13.

Mariehamns pensionärsförening: Lyssna på Pensionärsradion i dag kl. 15.05. Melita Tulikoura, Peter Öberg informerar om ”att förverkliga sig själv, om livskvalitet på äldre dar.” Pensionärsradion som görs av Rainer Johansson tar också upp måndagens tema: Svenska dagen.

Allsvensk samling på Åland: Svenska dagens fest i Röda Korsgården den 6.11. kl 19. Föredrag av doktorand Fredrik Gustafsson. Kaffeservering. Alla välkomna.

Mariehamns pensionärsförening: Tidningen Nyset skall vi dela ut tisdag 7.11. Hoppas alla utdelare orkar komma och hjälpa till. Tidningen finns på Röda Korsgården från klockan 11.00.

Folkhälsan i Sund: Familjecafé i eftislokalen mellan skolan och biblioteket tisdag kl 10.00-11.00.

Åland-Rysslands regioner: Höstmöte för medlemmar tisdag 7.11 kl 18.00 på Ålands Hotell- och restaurangskola.

Kvarnbo Lions: Månadsmöte tisdag 7.11 kl 19.30 på Kvarnbo Gästhem. Vid för-

hinder meddela sekr. Henrik, tel 0457 3427 340.

Ålands köpmannaförening (ÅKF): Ordinarie höstmöte på restaurang Arkipelag tisdag 7.11 kl 19.00. Styrelse väljs och verksamhetsplan samt budget m.m. fastställs för år 2007. Traktering. Alla medlemmar hälsas varmt välkomna!

Hammarlands marthaförening: Månadsmöte tisdag 7.11 kl 19.00 i Marthabo.

Geta marthaförening: Möte

tisdag 7.11 kl 19.00 hos Inger i Finnö. **OBS! tiden.** Vi får smink- och stiltips av ett proffs. Välkomna.

Ålands aktiesparare: Information onsdag 8.11 kl. 19.00 i Ålands Hotell- och restaurangskola. Bankfirman FIM informerar om möjligheten till placeringslån: ”Goda avkastningsmöjligheter till låg risk” respektive ”Placeringar med bankfinansiering och beskattning av placeringslån”. Anmälan till Johan Porko, tel. 22 2 07 eller Folke Sjölund, tel. 14 3 80.

NYANS SUDOKU Lösning på sid 1

6	7	5					1
			1	6			
	4	1	9	3		8	
1				5			9
7	5	6	8			2	
3		9	6		4		
9				1	3	4	2
4	1	2	7			3	6
5		8		2			7
							9

Sudoku EB0071 © Bulls

Messa Nyan!
0457-323 4444

SPELA BINGO med lyckotavla

På PAF Casino
på Torggatan 14
alla TORS. kl. 19

- 5 raders BINGO
- Lyckotavla, vinster 34€ - 336 €
- Kvällens poängplockare: 3 kg kaffe och 1,5 kg kaffe

POWER DISCO

lördag 11 november

Missa inte! **OBS! Ändrad tid**

kl 18.30-21.30
i Mariepark för åk 4-6

DJ HAGGE
TÅVE (live)
UTLOTTNING
GODISREGN

Förköp medlemmar 2€
vid dörren
Samt övriga 5€

Förköp av biljetter:
F:ma Erik Mattsson, Kea-Market, Metro Records och Power Club

Arrangör:
POWER CLUB

Instäpp kl 18.00

MARIEPARK
ECKERÖ LINJEN
JAG MOT NARKOTIKA

Hållbart, lönsamt, oundvikligt!

Hur kan långsiktig hållbarhet leda till lönsammare affärer?

Vi är glada över att kunna presentera **David Waldron** som gästföreläsare. David berättar om hur den lilla turistorten Whistler i Canada lyckats kombinera långsiktigt arbete för hållbar utveckling med framgångsrik turism. Han håller sin föreläsning på engelska.

Plats: Hotell- och restaurangskolans auditorium
Datum: 7 november 2006
Tid: 13.00-15.00 (inklusive kaffe)
Frågor: Agenda 21-kontoret tel 17230, projektet Skargården, Richard Johansson, mobil 0457-3429499 eller Ålands Turistförbund tel 24000

Varmt välkomna!

Hej alla hurtbullar!

Du kommer väl ihåg att lämna in ditt Motionskort, som pågick från 1.9 till 31.10!

SISTA INLÄMNINGSDAG MÅNDAG 6 NOVEMBER

Vinn presentkort värt **150 €** Nya Åland

Att leva på Åland är att leva längre

Alla människor vill bli sedda, respekterade och bevara sin integritet i en vårdsituation. Så säger sig också landskapsläkare Birger Sandell vilja bli behandlad den dag han själv är så gammal att han behöver åldringsvård.

– Men jag är rädd att åldringsvården på Åland brister lite i de förväntningarna.

Ett samtal med Birger Sandell om åldringsvården på Åland och hans egen upplevelse av att bli gammal inleder serien Att bli gammal på Åland.

Att bli gammal

på Åland

Ålands befolkning har nästan den högsta beräknademedellivslängden i Norden, och också mindre sjukvårdskonsumtion än andra områden. Befolkningen här mår alltså bättre och lever längre. Det finns förstås ingen entydig förklaring till varför, men Birger Sandell som lagt mycket tankemöda på frågan, har några förklaringar.

– Miljöfaktorer kan spela in, vi har ingen tung industri här. Åland hör också till det finlandssvenska bälte med ett rikt socialt kapital och andra positiva faktorer som skapar hälsa, till exempel föreningsliv och körsång. Givetvis gäller det inte alla, men många har nätverk och ingår i ett sammanhang.

Åldrandets psykologi

Kanske lite överraskande tror Birger Sandell också att Ålands självstyrelse kan vara en medverkande faktor till den höga medellivslängden.

– Människor som bor här har ofta nära kontakt till beslutfattarna och känner att de kan påverka makten. Relativt bra hänger man med och läser tidningarna, det gör att folk är medvetna och upplever att de själva kan vara med och påverka sin omgivning. Sånt gör att man mår bra.

● Är åldringsvården på Åland i trygga händer?

– I relativt trygga händer skulle jag säga. Vi har redan en ganska gammal befolkning, antalet gamla kommer att öka de närmsta åren, men inte dramatiskt och vi är beredda. Men jag vill påpeka att åldrandet inte bara består av att kräva service, åldrandet är en lång process där många faktorer ingår.

Birger Sandell har själv just fyllt 60 och upptäckt att alltför i hans omgivning börjat fråga när han skall sluta jobba och gå i pension.

– Jag har inte klargjort det för mig själv än, men det verkar finnas en klar gräns vid 60 som skapar förväntningar. Det finns mycket psykologi kring åldrandet.

Han har kommit på sig själv med att vara mer tillåtande mot sig själv som äldre,

schysstare helt enkelt, men han känner också att han blir betraktad på ett annat sätt än tidigare.

– För andra är jag en gubbe. Det känns lite konstigt.

Krånglig samordning

Servicen på Åland är bättre rustad här än i till exempel Helsingfors, Stockholm och Åbo och ekonomin är relativt sett god.

– Mina svärföräldrar åldrades i Åbo, och jag såg att de skulle ha haft det bättre här.

De köer som finns till till exempel Trobergshemmet, beror enligt Birger Sandell inte på resursbrist utan på samordningsproblem. På Åland finns åldringsvård på tre nivåer: hälso- och sjukvård, serviceboende och institutionsvård. På ett serviceboende bor man självständigt medan institutionsvården är totalomfattande.

– På anstalt betalar man enligt förmåga och få betalar så mycket som vården faktiskt kostar. Tjugo procent av inkomsten stannar hos patienten som fickpengar.

Landskapet har nyligen utrett hur kommunernas och landskapets service- och stödformer bättre kan koordineras, för samordningen eller flytten mellan olika vårdformer, till exempel från kommunernas hemvård till landskapets Gullåsen, har visat sig vara svår och krånglig.

Besvärlig jämförelse

Som en del i den egna processen att bli äldre, har Birger Sandell upptäckt att jämförelsen mellan honom och de som just kommit ut i arbetslivet inte alltid utfaller till hans fördel.

– De unga är entusiastiska och högrepresterande. Det är enkelt att säga om allt de vill att ”det där testade vi ren för tjugo år sedan”, men jag minns ju att jag hatade de som sa det åt mig då jag var ung. Varje ålder har sina tankegångar, och måste få ha det.

Birger Sandell har frågat sig varför en arbetsgivare skulle välja honom, framom en yngre person om de sökte samma jobb.

– Visserligen har jag samlat på mig erfarenhet och mycket som kan komma arbetsgivaren till nytta, men jag ser också att jag inte längre går med på vad som helst. Yngre människor är mer anpassningsbara.

● Umgås du mer med döden som äldre?

– Jag har alltid umgåtts ganska mycket med döden. Jag har jobbat på patologen och obducerat människor, och jag har haft anhöriga som gått bort relativt tidigt. Men tan-

Över 60. Landskapsläkare Birger Sandell har själv just blivit 60 år, och insett att omgivningens syn på honom förändrats.

Foto: ERKKI SANTAMALA

ken på att döden snart kommer att beröra mig själv kommer allt närmare och jag har jämnåriga som har dött.

Ålderssegregering

Vi kommer att prata om det faktum att jag bara känner en människa som är över 75 år, Birger Sandell å sin sida känner inga tonåringar.

Vi konstaterar att olika generationer sällan kommer i kontakt med varandra på ett naturligt sätt nu för tiden. Ytterst tror Birger Sandell att ålderssegregeringen handlar om en effekt av kommersialiseringen, att en målgrupp isoleras och ses som aktiva konsument, medan en annan del av befolkningen sällas bort, och att vi i dag lever i en ung-

Aldrande på Åland

● Inom trettio år kommer andelen äldre personer i befolkningen att ha fördubblats på Åland. Inget annat land, eller självstyrande område, i Norden står inför en så kraftig ökning.
● Om utvecklingen går som den beskrivs i den senaste befolkningsprognosen kommer andelen äldre att öka till över 50 procent omkring år 2027 och år 2035 kommer andelen att ha ökat ytterligare, till nästan 60 procent. I dag utgör befolkningen över 65 år knappt 30 procent av antalet 20–64-åringar.

domskultur där de äldre nästan aktivt utesluts.

– Synen uttrycker ett förakt för oss i samhället som samlat på oss erfarenheter, på sikt är det illa att skapa ålderssegregeringar där de olika generationerna har liten eller ingen kontakt sinsemellan.

● Vad skall man då göra, när vården inte ser människan bakom patienten i tillräckligt hög grad och generationerna isoleras från varandra?

– Det är en svår fråga för det handlar om en allmän samhällssyn. I dag i vår kultur be-

● Hur är det att bli gammal på Åland? Finns det en heltäckande åldringsvård som har resurser att ta emot de stora årskullarna? Hur fungerar pensionssystemet och hur är det att bli pensionär, förpassas man till ett b-lag? Måste man gilla dragspelsmusik eller får man digga hårdrock på hemmet?

Nya Åland inleder idag en serie om hur det är att bli gammal på Åland. Det gäller alla, förr eller senare.

undrar vi de som är vackra, rika, unga och framgångsrika, men alla är inte vackra, rika och unga och i våra krav skalar vi bort många ur samhället.

KARIN ERLANDSSON
karin.erlandsson@nyan.ax
tfn 528 467

notiser

Markus Kåhre är en av årets

kandidater till Ars Fennica-priset. En utställning med kandidaternas arbeten finns just nu i konstmu-seet Kiasma i Helsingfors. Utställningen pågår till den 28 januari. I en recension i Hufvudstadsbladet skriver **Leena Kuumola** att Kåhre vill väcka frågor kring det invanda och bjuda till reflektion. Enligt Kuumola karakteriseras Kåhres konstnärliga uttryck främst av det immateriella: ”Han undersöker perspektiv och vårt sätt att förnimma. Han skapar avskalade illusoriska rum där han ifrågasätter det vi ser. I hans konst är från-varon ett viktigt element...” Utöver Kåhre har även **Elina Merenmies, Elina Brotherus** och **Anna Tuori** uttagits som kandidater av en jury. Vinnaren ko-ras denna gång av chefen Victoria Mirio Gallery i London, **Scott Wright**.

Markus Kåhre är född i Mariehamn år 1969, men uppvuxen och verksam i Helsingfors.

Johan Scott, även han med Ålandsanknytning, fick Ars Fennica-priset år 1992. □

Massor med böcker av olika

slag finns i den lagerrens-ning som museibyrån gjort i sitt lager i Godby. Land-skapsregeringen har beslutat avskriva böckerna, som nu tillhandahålls gratis för skolor och institutioner och som också kan fås också av dem som besöker Ålands museum.

I många fall handlar det om stora restupplagor. Till exempel av boken ”Mats Dreijer 80 år” elva lådor böcker, 1.000 exemplar av utställningskatalogen till **Stefan Lindfors** utställning sommaren 2005, över 2000 exemplar av broschyren ”Kung Valdemars segelled” och 650 exemplar av den illustrerade boken ”Skotten i tornvillan”.

Bland det avskrivna mate-rialet märks många årgång-ar av Åländsk odling samt de forminnesinventeringar som gjorts kommunvis. □

De nordiska kultur-ministrarna

har upprättat ett nytt nord-iskt konst- och kulturpro-gram. Programmet träder i kraft från och med år 2007 och är som något helt nytt öppet för alla konst- och kulturområden. Man har avsatt 20 miljoner danska kronor det första året och målet är att stimulera konstnärer och kulturaktö-rer i de nordiska länderna till helt nya former för sam-arbete över de traditionella ämnesgränserna.

En nybildad nordisk insti-tution, Kulturkontakt Nord, administrerar programmet tillsammans med den nya strukturen för det nordiska kultursamarbetet. Den nya institutionen placeras på Sveaborg i Helsingfors med bland annat huvud-uppgifterna information, rådgivning och att behandla ansökningar. □

Mytiskt i sten och trä

Historien och, inte minst, det mytiska in-tresserar Gerry Allgode i Godby. Just nu håller han en utställning med bland annat bildstenar och träskulpturer i bib-lioteket i Godby.

Gerry Allgode har länge in-tresserat sig för runor och runstenar. Redan när han kom till Åland 1989 fanns runintresset med i bagaget.

Han säger att intresset hänger saman med ett sö-kande efter rötter och en fascination över historien. Han tycker at det är intres-sant och spännande att vi i Norden haft ett eget alfabet med runor.

Inga maskiner

De stenar han nu ställer ut är dock inga renodlade runstenar, snarare då bildstenar med my-tiska bilder inhuggna. Liksom alltid när han hugger i sten är det här också fråga om ett rent handarbete.

– Jag använder inga moderna maskiner, ingen sandblåstring. Allt är gjort med handslägga och handmejslar.

– Vill du ha en oljemålning så beställer du den ju inte från tryckeriet, tillägger han.

Träkunnig

Gerry Allgode är utbildad tim-merman och arbetar gärna också i trä. I utställningen visar han till exempel en större trä-skulptur, en slags mytisk väg-visare.

– Det finns de som reagerat på vägvisaren och undrat om jag inte kan vädersträcken. Visst kan jag det, men här handlar det ju uttryckligen om en mytisk vägvisare, förklarar han.

Med på utställningen har

Ställer ut. Gerry Algode i Godby visar mytiska träskulp-turer och bildstenar i sin första utställning.

Foto: ERKKI SANTAMALA

han också några gamla trä-föremål som han försett med runinskrifter och dessutom några nytillverkade saker i trä.

Ett flertal runstenar i stort format gjorda av Allgode står redan nu på olika håll i det åländska landskapet. Dess-utom finns en av hans stenar i Jakobstad i Österbotten och en annan i Bromma i Sve-rige.

Gärna på heltid

Det ligger en hel del arbe-

te bakom runstenarna och skulpturerna. Än så länge är det bara en fritidssyssla, men Allgode säger att han natur-ligtvis gärna skulle ägna sig åt sin konst på heltid om det bara skulle vara möjligt.

Den som vill bekanta sig med Allgodes alster kan se utställningen under hela no-vember månad. Biblioteket i Godby håller öppet måndag till fredag kl. 12-20.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Mera nordiska pengar till Åland

Nordens Institut får en ny tjänst

Nordens Institut på Åland stärks med en ny tjänst efter årsskiftet.

Det är resultatet av det nya nordiska kultursam-arbetet som stärker de nordiska husen och insti-tuten i de självstyrande områdena.

Kulturminister **Camilla Gunell** (s) är nöjd. Det nya nordiska kultursamarbetet, som presenterades i sam-band med Nordiska Rådets session i Köpenhamn, är po-sitivt för Åland.

– För de självstyrande områdenas del betyder det nya samarbetet en förstärkt ställning för de nordiska hu-sen. Det är mycket värt, sä-ger hon.

Nordens Institut på Åland får 600.000 danska kronor (kring 82.000 euro), vilket innebär att antalet tjänster ökar från tre till fyra. Den nya tjänsten ska jobba med att bygga kontakter mellan regionen och det nordiska samarbetet. Även de nord-iska husen på Färöarna, Grönland och Island stärks på samma sätt. Färöarna får dessutom ett extra stöd för

utbyggnad av Nordens Hus.

Syftet med det nya kultur-samarbetet är att i lägre grad binda upp pengar i fasta insti-tutioner, administration och byråkrati.

– Kulturministrarna vill minska det byråkratiska för att istället kunna kanalisera pengarna direkt till konst- och kulturlivet, säger Camilla Gu-nell.

Sveaborg vinnare

Det nya kultursamarbetet ska administreras av en enda in-stitution, Kulturkontakt Nord, vars lokalisering debatterades under mötet. Bland tre alter-nativ, Nordatlantens brygge i Köpenhamn, Sveaborg i Helsingfors och Filmhuset i Stockholm, föll valet på Svea-borg.

– För oss är det bra med tanke på närhet och lokaler-nas lämplighet. Dessutom stärker det den nordiska profi-len i Finland vilket gynnar den svensktalande befolkningen, säger Camilla Gunell.

Övriga institutioner ska läg-gas ner, vilket på flera håll i Norden leder till att tjänster måste sägas upp.

– Vi drabbas inte av det. För

Ålands del innebär det istället mer tjänster och ökat infly-tande i nordiska frågor, både vad gäller kulturutbyten och utställningar.

Storsatsning

Nordiska rådet har beviljat 5 miljoner för administratio-nen av Kulturkontakt Nord. I dess representation ska även de självstyrande områdena få finnas med, vilket ökar antalet representanter till åtta perso-ner.

– Det betyder väldigt mycket för Åland att få vara med och besluta och delta på samma villkor som nationerna, säger Camilla Gunell.

De stora samarbetspro-grammen är mobilitet och residens, konst och kultur samt ett särskilt dataspels-program.

– I framtiden kommer vi att kunna värna om det nordiska samarbete på ett helt annat sätt, säger Camilla Gunell.

Landskapsregeringen utser sina representanter för mobi-litets- och kulturprogrammen inom november månad.

JOHANNA LINDFORS
johanna.lindfors@nyan.ax
tfn 528 452

Annonsera i den tidning du själv läser!

STIPENDIER 2007

Välkommen på en **INFORMATIONSKVÄLL** om stipendier från Svenska kulturfonden, Mariehamns stad och Ålands landskapsregering.

Informationstillfället hålls i Mariehamns stadsbibliotek **onsdagen den 8.11.2006 kl. 18-19.**

Från kl. 19 finns det möjlighet att boka in sig på en **individuell stipendieinformation** med Svenska kulturfondens regionombud Åsa Rosenberg. Tider för individuell rådgivning kan bokas av Mervi Appel på e-post: mervi.appel@mariehamn.aland.fi eller tel. 531 388.

Mångkulturell kväll

KULTURRÖRA ELLER BERIKANDE MÅNGFALD?

Stadsbiblioteket lördagen den 11.11 kl. 19.00.

• Paneldebatt om hur Åland bemöter sina invandrare med Camilla Gunell, Lars D. Eriksson, Gerd-Peter Löcke, Kaveh Bahar, Tia Itkonen, Jouya Shafiei.

• Musik från Anderna, gruppen “Machu Picchu”.

• Åländsk och asiatisk mat, 7 euro.

• Kurdisk dans

ALLA ÄR VÄLKOMNA – FRI ENTRÉ.

Kom gärna klädd i dräkt från ditt hemland.

Fars med högt tempo

Daniel Dahlén
lysande som
hotellstäderska

Teater Komedi

"Ett underbart bröllop", fars av Robin Hawdon med Teaterföreningen i Mariehamn. Premiär på stadshusets scen lördagen den 4 november. I rollerna: Anders Laine, Maria Mäntylä, Gun Jansson, Daniel Dahlén, Kenneth Johans, Ann-Christine Karlsson och Petter Lohbråten. Regi: Ove Andersson, producent: Andreas Backman, produktionsassistent: Daniel Dahlén, scenbyggnad och dekor: Ulf Schröder och Marita Finnerman, kläder: Lena Andersson, lus och ljud: Johan Mansnerus och Andreas Backman, musikmixning: Martti Rajamäki.

Framgångsrika brittiska farsar bygger på fyndiga texter och högt tempo. "Ett underbart bröllop" av **Robin Howdon** är inget undantag.

Howdon, som haft stora framgångar, vet minsann hur en slipsten skall dras. Han har själv stått på scenen och framför kameran i allt från farsor och såpor till roller som Hamlet och Henrik den IV. Han har regisserat, producerat och också skrivit böcker.

"Ett underbart bröllop" erbjuder gott material för såväl proffs som goda amatörteatrar och har spelats flitigt på många scener runt om i Europa de senaste åren.

I fel sällskap

I inledningsscenen vaknar den blivande brudgummen Björn (**Anders Laine**) upp i den hotellsvit där han följande natt borde krypa mellan lakanen med sin nya fru, problemet är bara att han vaknar upp bredvid en främmande kvinna och inte minns hur de två hamnat där.

Att de inte bara sovit med händerna på täcket blir han också snabbt upplyst om när hans sängkamrat vaknar. Det skall småningom visa sig att hon är hans bästa vän och best-man Franks (**Kenneth Johans**) nya flickvän Maria (**Maria Mäntylä**).

Det är ju inte svårt att föreställa sig vad som följer av detta. I synnerhet som både

Aktörer. Kenneth Johans som best-man, Anders Laine som tilltufsad och oklädd brudgum och Daniel Dahlén som hotellstäderska.

Frank och den blivande bruden Elisabeth (**Gun Jansson**) knackar på innan Maria kunnat förpassas i väg. Vi får uppleva hur man högst påtagligt går bort sig i bortförklaringarnas snärskog.

Fyndigt

I Teaterföreningens uppsättning har regissören **Ove Andersson** och aktörerna på scenen lyckats bra med att ta vara på det fyndiga i texten och med att hålla tempot uppe. I en fartfylld fars av det här slaget finns det alltid risk för överspel.

Några gånger faller man väl för den festelsen, men det mesta lyckas man undvika. I vissa crescendon i handlingen klarar man dock inte riktigt att hålla röstresurserna under kontroll. Det blir lite väl skrikigt.

Över lag gör alla i ensemblen dock en riktigt bra insats. Anders Laine, Maria Mäntylä, Gun Jansson och

Kenneth Johans i de centrala rollerna har alla hygglig scenvana.

Säker i sin roll som brudens mor, som vill tyda allt till det bästa, är också **Ann-Christine Karlsson**. **Petter Lohbråten**s roll som hysterisk hotelldirektör med otydlig fransk accent är så liten av det är svårare att få något grepp om den.

Dahlén lyser

Men skall man i sammanhanget utnämna någon till kvällens verkliga stjärna så är det definitivt **Daniel Dahlén**, som spelar sin hotellstäderska så suveränt att han småningom bara behöver visa sig för att förväntningarna bland publiken skall skruvas upp ytterligare.

Det är förstås en tacksam roll, men samtidigt också krävande. I mitt tycke gör han den suveränt, rakt igenom.

I förhandsinformationen har det gjorts en del anspel-

Panik. Den blivande brudgummen (**Anders Laine**) grips av panik när han på bröllopsdagen vaknar upp med en främmande kvinna (**Maria Mäntylä**) i sängen.

ningar på nakenhet, men det är kanske mest ett reklamgrepp. Det som serveras håller sig nog, i allt väsentligt, inom det anständigas gränser. Den som rodnar på den här föreställningen måste nog vara väldigt pnyd.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Foto: STEFAN ÖHBERG
stefan.ohberg@nyan.ax
tfn 528 469

Sanct Olof jubilerade med 60:e boken

Sanct Olofs årliga upplaga om åländskt kyrkoliv har nått en respektabel ålder.

– Vi fortsätter så länge det finns läsare, säger chefredaktören **Roger Syrén**, som presenterade jubileumsupplagan i går.

Den åländska årsboken för kyrka och kultur utkom i går för 60:e gången, vilket firades med releaseparty på stadsbiblioteket i Mariehamn.

– Det har funnits spännande tider med hot om att boken inte ska komma ut mera, men här är den äntligen. Jag är glad över att unga vill ta över, kommenterar **Stefan Snellman** som i flera år fungerade som bokens redaktör.

– Det började med några unga präster som ville ge ut en

bok. Då ansågs den för kontroversiell och ungdomlig. Nu har folket äntligen tagit boken till sitt hjärta, säger han.

Olika perspektiv

I dag axlas utgivningen av föreningen Sanct Olof med chefredaktör **Roger Syrén** i spetsen. Boken samlar ett tjugotal artiklar av olika författare och församlingsmedlemmar.

– Vi vill föra fram den åländska kyrkans röst ur många olika perspektiv. Och det har vi lyckats med.

I jubileumsupplagan finns även teckningar av åländska skolelever som skapat under temat Mitt paradys.

– Vi har valt att föra fram barnens röst på det här sättet. Vi kommenterar inte teckningarna utan låter dem tala för sig själva,

säger Roger Syrén.

Enligt honom ska boken inte ses som en årsberättelse för kyrkan, även om den berättar om mycket som hänt.

– Vi vill gärna få in material från vardagen, inte bara när det är fest. Därför hoppas jag så många som möjligt vill delta. Boken kan bli en dialog med folket.

Julklapp

Jon Lindeman, ordförande i föreningen, är stolt över både bilderna och layouten.

– Årets upplaga innehåller mycket mer bilder än tidigare.

Han hoppas få fart på försäljningen av boken.

– Förut utkom den lagom till jul, nu är det bokmässan vi satsar på, säger Jon Lindeman.

Det var förre landsprosten

Jubileum. Artiklarna i Sanct Olof-boken sätter fingret på tidens spets. Där finns även historiska tillbakablickar medan barnens teckningar får symbolisera det framtida, säger chefredaktören Roger Syrén.

Foto: ANDREAS DIENERT

Valdemar Nyman som för 60 år sedan tog initiativ till boken.

JOHANNA LINDFORS
johanna.lindfors@nyan.ax

notiser

"Fältskärens berättelser",

byggd på Zacharias Topelius bok med samma namn, är hösten storsatsning på Wasa Teater. Just nu slutsputtar man med repetitionerna inför premiären den 11 november. Med det trettio-åriga kriget som fond möts fiktiva och verkliga personer på slagfälten i Tyskland och på slott och gårdar i Österbotten. "Fältskärens berättelser" är en färgrik krönika om adelssläkten Bertelsköld och bonde-borgarsläkten Larsson, båda med rötter på Bertila gård i Storkyro i Österbotten. Topelius skrev "Fältskärens berättelser" åren 1851-1866.

Joakim Groth har dramatiserat den första cykeln i det episka verket, den del som utspelar sig under trettioåriga kriget. Groth regisserar också uppsättningen på Wasa Teater. I uppsättningen återförenas flera österbottenska skådespelare, bekanta från tidigare produktioner på Wasa Teater, bland dem **Ylva Ekblad**, **Åsa Nybo**, **Cecilia Paul**, **Max Bremer**, **Johan Fagerudd**, **Marcus Groth**, **Mats Holmqvist**, **Paul Olin** och **Håkan Omars**.

För musikkbearbetning och -arrangemang står **Ralf Nyqvist**. För scenografi och dräkter står av **Markus R. Packalén**. □

Åländska musikintryck

kommer redaktör **Peter Björkas** att presentera både i kommande nummer av Finlands svenska sång- och musikförbunds tidning Resonans och i webportalen Musikstationen, som också upprätthålls av förbundet. I resonans kommer bland annat artiklar om Ålands sång- och musikförbunds jubileum nyligen, om **Stefan Simonson** som är ny dirigent för Cantilenakören och i ett följande nummer ett porträtt på trumpetisten **Fredrik Erlandsson**. På musikstationen kommer rockbandet Depherio, något om Ålands folkhögskolas musikurs, Bröderna Krut och visduon Livning. Musikstationen finner man på adressen www.stationen.fi. □

Tidningen Ny Tid

fick ett hedersomnämmande när det första kulturtidskriftspriset i Finland delades ut i samband med bokmässan i Helsingfors. Priset gick till den feministiska tidskriften Tulva. Utöver Ny Tid fick även yogatidningen Ananda ett hedersomnämmande. Ny Tid fick sitt hedersomnämmande "för sina kvalitativt högtstående och informationsrika artiklar". □

Det andra Tove Jansson-

priset har överräckts till teaterchef **Maija Baric**. Priset på 10.000 euro delas ut vart tredje år till en person som verkar för barn- och ungdomskultur i Finland, skriver FNB. Maija Baric grundade dockteatern Sampo i Helsingfors år 1977. Tove Jansson-priset instiftades år 2002 av Svenska folkskolans vänner, Moomin Characters och Schildts förlag. Författaren Irmelin Sandman-Lilius mottog det första Tove Jansson-priset år 2003. □

I böckernas värld. Molly Eriksson spelar unga Rakel som funnit förtjusningen med att läsa i pjäsen Gustavas arv. Pjäsen uruppfördes på Lumparlands biblioteks 80-års jubileum i lördags.

Då kulturen kom till Lumparland

Över 250 besökare såg pjäsen Gustavas arv

Gustavas arv gav upphov till kommunens bibliotek. I lördags fick lumparlänningarna stifta bekantskap med Gustava då biblioteket firade sitt 80-års jubileum.

Året är nittonhundratjugosex. Biblioteket i Lumparland har nyligen slagit upp sina dörrar och granskas som en av tidens stora nyheter. I **Leo Löthmans** nyskriva pjäs får publiken träffa byborna runt mjölkbordet där diskussionerna kring böckernas eventuella skada och nytta tar plats.

– Inga får man upp fisk med böckerna, och inga kan man skörda eller plöja med dem heller, så vad ska det tjäna till att lägga våra skatter på sånt, muttras det i byn.

Jordbrukarna, fiskarna och sjöfararna i forna Lumparland har svårt att se nyttan med att läsa.

– Det barkar fall om vi ska tvingas betala skattemedel till bokhandlare, inget blir det över för maskinerna.

I pjäsen görs ett besök i nutiden där publiken hör dagens familj diskutera fenomenet kultur. Dessutom mottas ett besök från kommunens förlutna, då familjen Fraser i slutet av 1800-talet hämtade kulturen till Lumparland.

I pjäsen får Gustava möjlighet att besöka det nygrundade biblioteket tjugo år efter sin död. Hon tvingas övertala byborna att kunskap är makt.

Mer än fullt

Ättio år senare är hela Lumparland på fötter för att med intresse följa med sitt biblioteks historia. Över 250 besökare mötte upp när det vanka-

des kalas. Varken sittplatser eller tårta ville räcka till.

– Det blev en större fest än vi hade tänkt oss från början, men intresset visade sig vara så stort och många ville vara med och ordna program, säger en nöjd **Lil Strandholm-Karlsson**, ordförande i kultur- och fritidsnämnden.

Hon har själv varit med och samlat material till den verklighetsbaserade pjäsen.

– Gustava var prästdotter här i trakten, säger Lil Strandholm-Karlsson och visar upp ett fotografi på bibliotekets stora testamentärerare.

– Det var ett detektivarbete att hitta en bilden på henne, slutligen fick jag den här av en vars farmor bott granne med Gustava.

Dialekten viktig

Regissören **Grete Sneltvedt** är nyinflyttad i Lumparland och började med att ordna en teaterkurs i byn. Ett femtontal kursdeltagare står nu på scen i Gustavas arv. Samtliga är från kommunen, endast **Kaj Lybeck** är ”inhyrd” från Mariehamn.

– Allt i pjäsen refererar till Lumparland, även dialekten. Lite måste den förstås justeras beroende på person, berättar Grete Sneltvedt.

Även musikstyckena som beledsagar förflyttningen mellan tidsperioderna har lumparlandsanknytning.

I pjäsen är det barnen som sitter med näsan i böckerna och lär sig tidens nya strömningar. Så är det även i dag, menar tjejrerna på scen.

– Jag brukar vara på bibliotekets tre fyra gånger varje vecka, säger **Hanna Lundberg** som spelar två roller på scen.

Fakta

Arvet blev bibliotek

- Lumparlands bibliotek hör till de yngsta på Åland.
- Enligt historien var det prästfamiljen Fraser som hämtade kulturen till Lumparland på 1800-talet.
- Prästdottern Gustava beslöt sig för att instifta en stipendiefond för unga kvinnors studiemöjligheter genom att donera 500 mark till Lumparlands kommun.
- Gustava donerade även 700 böcker och 200 mark för grundandet av ett bibliotek.
- Själva biblioteket uppfördes 1926. Före det fanns en styrelse som skötte om Gustavas donerade boksamling.
- Gustava Fraser avled 1905.

Tjejer på scen. Uppifrån från vänster Elina Sjöwall, Marika Blomqvist, Emma Paulson, Ida Eriksson, Katja Thodén, Molly Eriksson och Hanna Lundberg. Så fort pjäsen var färdigskriven, för ca en månad sedan, började de öva.

– Alla läser, säger kompisarna och rabblar upp teman som äventyr, hästar, deckare och... kärlek.

Välbesökt bibliotek

Även **Kurt Gullrandsson**, bibliotekets hjärta, är på plats ikväll för att ta del av sitt historiska arv. Förväntningarna är stora och stillas till slut.

● **Kommer pjäsen att locka**

fler besökare till biblioteket?

– De hoppas jag förstås, men det är redan nu välbesökt, säger bibliotekarien.

Kring 3.000 besökare per år, 7.000 böcker.

– Kom ihåg att små bibliotek oftast har mycket nya böcker, påpekar Kurt Gullrandsson. Och vill man finna verk från den fransenska samlingen 1905, så finns det också.

Lördagens jubileumsfest på ungdomslokalen Furuborg i Lumparland bjöd även på musik, tal och sång.

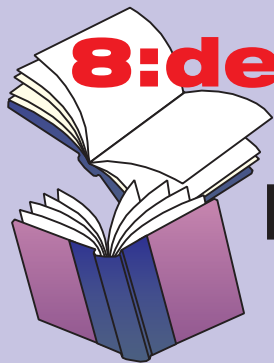
Diktboken *Vindstilla vatten* med texter poesi och hyllningsdikter av **Adèle Norell** presenterades av **Ann-Charlotte Sunblom** som suttit med i bokkommittén. Boken kommer bland annat att säljas på bokmässan och på Lumpar-

lands bibliotek. Även Lisco har köpt upp ett lager.

– Vi sålde mer än 80 böcker på festen, det är en mycket bra början, tycker Lil Strandholm-Karlsson.

JOHANNA LINDFORS
johanna.lindfors@nyan.ax

Foto: ANDREAS DIENERT
foto@nyan.ax

8:de åländska BOKMÄSSAN

Lördag 11 november i Ålands lyceum

Hårväxt och stjärnskott. Bakom masken döljer sig Kenny Bergman från Geta och Peter Mattson, den ena stjärnhalvan av två.

Glittrar. Stämningen på Marieparks Haunted Halloween är på topp. Nina Latvala från Mariehamn besöker festen varje år.

Nästan 600 maskerade varelser på Mariepark

Endast fantasin sätter gränser!

Maskerad är som bäst när alla är med på noterna.

Här gäller det att vara utklädd, oberoende om man hittar utstyrseln i pappas gamla garderob eller satsar flera hundra euro på rödsprängda kon-taktlinser.

De är barnsligt förtjusta, flygvärdinnorna, fladdermössen, häxorna, änglarna, ja, till och med döden. Maskerad är hur kul som helst, ”enda gången man får klä ut sig efter fyllda femton”.

Åldern spelar igen roll. Vi räknar upp till 37, även om flertalet besökare balanserar på undre gränsen. Legitimation kallas vid dörren, trots svårigheten att bedöma åldern bakom masken. Har geishan fyllt arton redan eller är det bara sminket?

Trängseln framför speglarna på damtoaletten är stor.

– Tänk att få klä ut sig till det man alltid drömt om, reflektar 19-åriga **Anna-Maria Feldhoffer**, älg och Brändöbo.

Hon har två förklaringar till att kvällens maskerad på Mariepark lockat så mycket utklädd folk.

– Det är skönt att få gå på krog i något som är bekvämt.

– Och det är skönt att komma hem och kunna somna i samma kläder utan att behöva kränga sig ur alltför tighta jeans eller partytoppar.

Flera av hennes kompisar har satsat 60-70 euro på sina dräkter. Pojkvännen beställde linser från internet för 300 euro.

Kompisen **Emelie Flodén** körde med lågbudget.

– Jag hittade bananreklam i butiken jag jobbar i, säger hon svänger med storstora Chiquita-örhängen.

Nyan möter döden

Vad sägs om tre burkar silverfärg i håret? Eller mammas trädgårdsplanter som krona? Toalettstol över nacken eller älgfötter gjorda av gymnastiktossor. Även de grekiska gudarna är på plats.

Under kvällen bjuds det på dans på två golv med Dj Joije (Johan Mattsson) och dj Peter

Så mycket färg. Simon Påvals från Vårdö har hållt en burk orange färg i håret. För Emanuel Sanchez i Mariehamn gick det åt tre burkar silverfärg. Hornen är tagna från en vikingahjälms i plast.

(Peter Leivo). Än Johan G (Johan Grönlund) och Alda feat. Skylined spelar dansmusik.

Där någonstans i trängseln på dansgolvet hittar vi **Jonas Jansson** från Finström. Han har varit vampyr i tre år. I kväll är han en av flera dödar, men den enda med lie, påstår han själv.

Har du hittat din favorit bland de utklädda?

– Hon där med rosa vingar, säger han.

Lillebror **Johan** har nyss fyllt 18 och debuterar på festen med nackstöd och konstgjort blod.

– Här finns ju sjuksköterskor som är beredda att ta hand om mig om det blir värre, säger han.

Både han och kompisen **Peter Mattson** från Jomala gillar idén med maskerad.

– Bra idé, det här borde ordnas flera gånger om året!

JOHANNA LINDFORS
johanna.lindfors@nyan.ax
tfn 528 442

FOTO: ANDREAS DIENERT
foto@nyan.ax

Död och trafikolycka. Döden, alias Jonas Jansson från Finström, är på fest tillsammans med sin förolyckade lillebror Johan Jansson (i mitten) samt kompisen Peter Mattsson från Jomala.

Solen mötte natten. Sofie Asplund är hemma på Åland för att fira höstlov. En sväng i butikerna gav upphov till en gul klänning. Av stål-tråd gjorde hon sedan solstrålar.

Älg på Brändö. Anna-Maria Feldhoffer har kommit till Mariepark med ett helt gäng "skärgårdsmänniskor". I fjol var hon Dumle, i år föll valet på älgtema.

Grekiska gudar. Zeus, Mathias Snellström, och Hera, Victoria Henriksson, har sytt sina dräkter själva och gjort kronor av mammas plantor.

Det är fart på damtoan där vi bland annat träffar Sofia Öström.

Morgan fick 60 kilo pumpa

Monster. Det här fyndet gör vi utanför Malins Livs; en 60 kilograms jättepumpa som mäter 194, 5 cm i omkrets. Butiksägaren Morgan Båskman fick den av grannen Kerstin Danielsson som vunnit den i en tävling. "Den största jag någonsin sett!" utbrister Morgan som tog sig an uppgiften av skära ut ett Halloween-ansikte.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Andelsbankens huvudkontor fyller 20 år!
Det firar vi med att erbjuda dig en fantastisk jubileumsplacering

Raketen till månen

Placera minst	60/40	Heldeposition
10.000 €	3,9 %	3,4 %
50.000 €	4,2 %	3,6 %
100.000 €	4,5 %	3,8 %

60/40-kolumnen anger räntan på den tidsbundna depositionen vid placeringsalternativet 60 % valfri aktie- eller blandfond och 40 % tidsbunden deposition. Heldeposition-kolumnen anger räntan på den tidsbundna depositionen vid placeringsalternativet 100 % tidsbunden deposition utan fondplacering.

Teckningstiden löper till den 31 december 2006.
Placeringsperiod för den tidsbundna depositionen: 30 månader.
Minsta placering totalt 10.000 euro.

ANDELSBANKEN FÖR ÅLAND

www.andelsbanken.ax/kampanj
tel. 6330

Skateboardåkare organiserar sig

I betong. Skateboardföreningen vill ha en park i betong. På bilden är det Erik Eriksson och Niclas Eriksson som övar trick. Foto: STEFAN ÖHBERG

Skateboardföreningen har återuppstått. Nu vill styrelsen visa att intresse finns för en ny park genom att värva medlemmar.

Skateboardåkarna på Åland efterlyser en ordentlig park för sitt intresse. Ett första steg är nybildandet av en förening som ska ligga bakom projektet.

– Nu ska vi till en början skrapa ihop lite medlemmar för att visa upp att intresset finns. Den som vill vara med betalar en symbolisk summa, det är inte med de pengarna vi ska bygga en park, säger **Fredrik**

Lindén, en av initiativtagarna. Till ordförande har **Peter Mecklin** utsetts.

– Vårt önskemål är att bygga en betongpark, men vi får se om det är genomförbart, säger Lindén.

Söker plats

Ett sådant arrangemang är betydligt mer slitstarkt än den nuvarande parken i trä, belägen intill Österleden. En betongpark får dock inte uppföras på samma plats enligt nuvarande stadsplan.

– Vi har sett på lite alternativa platser, men har inget klart än.

Fredrik Lindén vågar inte uppskatta hur många aktiva skejtare det finns i landskapet, men till det möte som arrangerades nyligen dök ett 30-tal aktiva upp.

– Jag tror det är långt ifrån alla de som åker. Alla är inte medlemmar i IFK och spelar fotboll.

Skejtare, föräldrar och andra intresserade är välkomna att vända sig till skateboardföreningen och visa sitt stöd genom att bli medlem.

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax
tfn 528 478

VÄLKOMMEN TILL SUPERMARKET KANTARELLEN OCH MATHISHALLEN

Supererbjudande
GRILLAD KYCKLING HEL

3⁹⁵_{ST}

Supererbjudande
ISBERGSSALLAD
Spanien

1⁴⁹_{KG}

Supererbjudandena gäller
måndag 6/11 - onsdag 8/11

Supererbjudande
UGNSLÄNK

400 g Atria

0⁹⁹_{ST} EP 2,47/kg

PASTA TAGLIATELLE
500 g Euroshopper
EP 1,78/kg

0⁸⁹_{PKT}

GRÄDDOST
POHJAN POIKA
1 kg Ingman

5⁹⁹_{ST}

SHEBA KATTMAT
100 g
EP 8,50/kg

0⁸⁵_{ST}

PLUSSA - förmån

SPECIALVETEMJÖL
2 kg Sunnuntai
Utan Plussa-kort 1,78/2 pås

1⁰⁰_{2 PÅS}

ÄGG 10-PACK
580 g Munakunta
Utan Plussa-kort 1,19/frp

0⁷⁹_{FRP}

MARGARIN
500 g Sunnuntai
Utan Plussa-kort 1,19/pkt

1⁰⁰_{PKT}

Supererbjudandena gäller så långt lagret räcker (gäller samtliga supererbjudanden)

KANTARELLEN
Nya Godbyvägen tel. 32 840

Måndag-fredag 9-21, lördag 9-18, söndag 10-18

SUPERMARKET

PLUSSA
för dina inköp

Måndag-fredag 9-19,
lördag 9-16,
söndag 11-16
Ålandsv. 42, tel. 28 149

Sport

Tre IFK:are i månadens lag

FOTBOLL. Tre spelare från IFK Mariehamn är med i månadens lag i Tipsligan. Målvakten **Antti Kuismala**, mittbacken **Erik Sandvärn** samt mittfältaren **Peter Sjölund** som även spelat i anfalllet under slutet av säsongen. Sandvärn ingår även i ligans All Star-lag som baseras på hela säsongen. Månadens spelare blev **Sakari Saarinen**, Tampere United.

Till årets spelare utsågs Tampere Uniteds **Jarkko Wiss**. Utmärkelsen årets nykomling, som ifjoll tillföll IFK:s **David Carlsson**, gick detta år till TPS:s 24-åring **Mika Ääritalo**. Till årets tränare utsågs FC Honkas **Mika Leikosuo**. (be)

HJK blev cupmästare

FOTBOLL. HJK blev cupmästare efter att ha besegrat årets stora överraskning KPV i finalen med 1-0. Seterskytt blev **Farid Ghazi**.

KPV, som hör hemma i division I, slog bland annat ut IFK Mariehamn på vägen mot finalen. (be)

Enskede vann cup

FOTBOLL. Stockholmslaget Enskede IK var bäst när November Cup för pojkar födda 1994 avgjordes i Eckeröhallen nyligen. Inomhussäsongen har börjat och helgens cup var den första av sju i IFK Mariehamns regi.

Silvermedaljen tog Boo FF från Nacka hand om efter förlust i finalen mot guldlaget med 1–3. Bronset gick till Vendelsö IK från Haninge som besegrade värdlaget IFK grön med 1–0. Turneringens Fair Play-pris gick till Åkersberga BK från Stockholm. Övriga åländska lag som deltog var Jomala IK som slutade sexa och IFK vit som blev sju.

Totalt deltog åtta lag med cirka 130 spelare. (mt)

Vesa Tauriainen ny tränare i KooTeePee

FOTBOLL. Vesa Tauriainen tar över som tränare i fotbollsligaklubben KooTeePee nästa säsong. Tauriainen har tecknat på ett ettårigt kontrakt med option för ett år till.

Tauriainen kommer egentligen från Rovaniemi men han är bekant från förut i Kymmenedalen. Han var andretränare och träningschef i grannklubben MyPa då klubben vann FM-titeln för ett år sedan. (FNB)

VPS värvade MyPa:s kaptän

FOTBOLL. Tero Taipale byter ligaklubb från MyPa till VPS i Vasa. Taipale skrev på för två år. Taipale var kaptän för MyPa.

Taipale har sammanlagt 184 FM-ligamatcher på sitt konto, i dem har han skjutit 12 mål. Han har spelat för bland annat FC Lahti, KuPS, FC Honka, RoPS och för IFK Mora i Sverige.

Taipales fostrarklubb är Laihian Kimmo i närheten av Vasa. Taipale har spelat en match för landslaget. (FNB)

BRIDGE
Mariehamns Bridgeklubbs resultat måndagen den30/11 med 10 deltagande par.
1) Kjell Hansson/Roffe Karlsson 142 2) Susanne Ekdahl/Micael Olausson 139 3) Paul Bradley/Glenn Sirén 137 4) P-O Stenroos/Hasse Holmström 124.

DART
Klubb tävling med 12 deltagare vid Joker Darts klubblokal på Slantgränd:
1) Andreas Sjöberg 2) Sune Eriksson 3-4) Veronica Lampén och Bjarne Sjöblom.

DART
Joker Darts klubb tävling 3 november med 8 deltagare:
1) Kim Brandt 2) Andreas Sjöberg 3-4) Lasse Åkerlund och Tony Björres.
Bästa utgång: Kim Brandt 97.
Minst pilar: 23 Kim Brandt, 23 x 2 Andreas Sjöberg.
180: Kim Brandt

IFK bjöd på målkalas

Medan gästerna uppträdde som ett pajaslag

Oftast i utvisningsbåset. Svartklädda HC Mean Machine tillbringade totalt 68 minuter i utvisningsbåset. Ett matchstraff, en tiominuters utvisning samt 18 stycken tvåminuters utvisningar. Sju av IFK Mariehamns tio mål kom i powerplay. Foto: ANDREAS DIENERT

IFK MARIEHAMN	10
HC MEAN MACHINE	1

ISHOCKEY. IFK Mariehamn höll lugnet trots många fula efterslängar och vårdslösa tacklingar från gästande HC Green Machine som fyllde upp utvisningsprotokollet till max. **IFK:s första seger i Väst-kustligan division III var odiskutabel och sju av lagets tio mål kom i numerärt överläge.**

IFK Mariehamn tog i lördags premiärsegern i Väst-kustligans division III inför 120 personer i Islandia. Gästande HC Mean Machine gjorde skäl för namnet.

De gjorde nästan inget annat än tillbringade tid i utvisningsbåset. IFK Mariehamn ska ha en stor eloge för att de lyckades behålla lugnet trots motståndarnas vårdslösa spel.

– De spelade enligt de gamla reglerna. Men vi gick inte med i deras spel, konstaterar tränaren Mikael Rosbäck.

ett åländskt herrlag gjort tio mål, konstaterar han.

Rättvist slutresultat
IFK hade trots många chanser i powerplay dock bara ledningen med 2-0 då halva matchen gått.

Men sedan lossnade det för hemmalaget som gjorde fyra mål, samtliga i numerärt överläge, inom loppet av sju minuter i andra perioden.

Och i sista perioden rullade puckarna in i jämn takt. Slutresultatet 10-1 var inte på något sett orättvist. Det var snarare så att IFK borde gjort ännu fler mål.

– Det blev okoncentrerat i och med att vi dominerade så stort, säger Rosbäck.

För trots storsegern tycker Rosbäck att IFK spelmässigt inte gjorde någon toppmatch.

– Spelet blev lidande även för vår del då det blev en sönderhackad match.

Rosbäck är ändå givetvis nöjd med lagets målproduktion.

– Det är nog länge sedan

Tre mål av Storkärr
Bäste målskytt i IFK var **Martin Storkärr** med tre fullträffar. Han inledde målskyttet med att sätta 1-0 efter en målvaktsretur på ett skott från blå av **Daniel Sederström**. Sedan satte Storkärr 5-0 och 6-0 i powerplay i mitten av den andra perioden. 5-0 var ett hårt slagskott medan 6-0 kom på ett friläge efter fint förarbete av Sederström. Samtliga kedjor i IFK producerade mål framåt.

IFK hade två tvåmålskyttar i **Daniel Granfors** och **Daniel Eriksson**. Övriga målskyttar var **Rasmus Donner**, **Linus Dolke** och **Peter Winberg**.

Gästande HC Mean Machine var ibland tragiskt att se på. Ett pajaslag där målvakten började göra showplockningar till den egna bänkens jubel då laget blivit utspelat i tre perioder.

Det enda minuset var att

Tre mål. Martin Storkärr gjorde tre mål då IFK Mariehamn tog sin första seger i Väst-kustligan division III. Foto: ANDREAS DIENERT

gästerna olyckligt fick håll på **Christian Aakula** som bland annat räddade en straff i andra perioden. HC Mean Machines enda mål kom dessutom då IFK var två man mer på planen.

– Varje match gör vi något underligt misstag, säger Rosbäck.

120 personer fanns på plats i lördags i Islandia.

– Riktigt fint, tycker Rosbäck.

Och valuta för pengarna fick de i alla fall med tanke på IFK:s målkvot.

IFK spelade även match på söndag mot ParSport. Läs om den matchen på sidan 16.

BJÖRN EKLUND
bjorn.eklund@nyan.ax
tfn 528 462

Elfsborg mästare efter 1-0 mot DIF

FOTBOLL. **Daniel ”Daja” Sjölund** kunde mycket väl ha fixat guld i AIK i söndags. Elfsborg ledde med 1-0 efter mål av **Joakim Sjöhage** i den 39:e minuten. På övertid fick Daja på ett bra skott som tydligt på tv-repriserna visade på att en Elfsborg-spelare tog

bollen med handen. Domaren valde dock att fria. 1-0 blev även slutresultatet och Elfsborg säkrade därmed SM-guldet trots att även AIK vann med 3-0 mot Malmö FF. DIF slutade därmed sjätte i tabellen och missar spel i Royal League. (be)

Kom ihåg

ÅSSF: Deltävling 1 i luftgevärcupen avgörs i Bredmo på tisdag 18.15. Juniorer som skuter med stöd tävlar på onsdag 18.15. Tävlingskalender för luftgevärsäsongen finns också på www.sportskytte.ax.

ÅID-simning: Valmöte onsdag 8 november i Ma-

riebad 18.30. Stadseenliga förhandlingar.

Idrottsforum 2006: Lördag 18 november 09.30-16.30 arrangeras idrottsforum i Ålands lyceums, hörsalen. Anmäl dig till forumet genom att fylla i formuläret som finns på Ålands Idrottsförbunds hemsida www.aif.aland.fi

eller ring till kansliet telefon 17228 senast den 10 november.

MSF: Årsmöte lördag 25 november på Club Marin. Stadseenliga förhandlingar och fri diskussion. Supé med måltidsdryck och kaffe 15€. Förhandsanmälan senast 22 november, tfn 15501.

IFK tappade i sista perioden

■**ISHOCKEY.** IFK Mariehamn ledde med 3-2 inför sista perioden i söndagens match i Västskustligan division III mot Par-Sport.

– Vi spelade bra två första perioderna, säger **Martin Storkärr**.

Men i sista rasade spelet och Par-Sport kunde vända och vinna med 6-3.

– Vi fick blackout tror jag, säger Storkärr. (be)

Storvreta klappade igenom

■**INNEBANDY.** Då **Hannes Öhman** satte dit 5-2 3.51 in i sista perioden borta mot Pixbo såg det ljust ut för Uppsalalaget. Men Storvreta klappade igenom och tappade segern. 18.10 i sista perioden fastställde **Andreas Berntsson** slutresultatet till 6-5 för Pixbo som därmed tog över tredjeplatsen i tabellen. Storvreta föll till fjärdeplats. (be)

Rätt tips

Lotto

1, 11, 13, 28, 30, 32, 38
Tilläggsnummer: 5, 17, 33
Vinstprognos: 7/-, 6/23.224,80 (10), 6/2.290,80, 5/57,40, 4/13,40.

Viking Lotto

4, 14, 16, 32, 45, 48
Tilläggsnummer: 20, 21
Lyckonummer: 48
Vinstprognos: 6/1.618.061 (2), 5+1/9.885,10, 5/787,80, 4/23,30, 3/5,70.

Trav, V75, Kuovola

I/9, II/12, III/9, IV/12, V/9, VI/10, VII/2.
Vinstprognos: 7/5.837 (21), 6/19,40, 5/1,70.

Stryktipset

111 121 111 1211
Vinstprognos: 13/1.666,60 (60), 12/77.60, 11/7,30, 10/2,50.

Tipsa
SPORTEN
dygnet runt
Tel 0457 324 4444
nyan.ax

Ring och tipsa!

0457-313 4444

Uppslag om IFK i Hbl:

Mattsson hoppas på konstgräs

Vill ha konstgräs. Klubbdirektör Peter Mattsson ser hellre en konstgräsplan nedanför Islandia än att få planen på WHA uppvärmd. Foto: STEFAN ÖHBERG

FOTBOLL. IFK Mariehamn fick ett helt uppslag i fredagens Hufvudstadsbladet. Där konstaterar klubbdirektör Peter Mattsson att klubben nog måste höja budgeten med ett par hundratusen tills nästa säsong. Önskemålet är även att kunna ha en konstgräsplan till förfogande i framtiden.

Klubbdirektör Peter Mattsson säger i intervjun i det stora reportaget att om de ser

att ekonomin håller på att gå över styr drar klubben i nödbromsen. Samtidigt förklarar Mattsson att IFK nog måste höja budgeten rejält tills säsongen 2007.

– Vi är tvungna att justera spelarnas löner om vi skall kunna hålla samma nivå, säger Mattsson.

På Mattssons önskelista står en konstgräsplan i stället för grusplanen nedanför Islandia. Han anser det är viktigare än att WHA får en uppvärmd fotbollsplan.

– En konstgräsplan förlänger säsongen.

Sjölle trivs på Åland

Peter Sjölund, som kombinerar arbete vid Ålands Ömsesidiga med livet som fotbollsspelare, säger att IFK och han nog kommer att komma överens om ett nytt kontrakt. Sjölund är en av få som inte har nytt kontrakt inför nästa säsong.

– Jag trivs bra på Åland just nu. Jag har svårt att tänka mig att spela någon

annanstans, säger ”Sjölle” till Hbl.

IFK-tränaren **Pekka Lyy-ski** intervjuas också och han tycker det är positivt med att AC Oulu och Viikingit tog steget upp till ligan.

– Uleåborg är ett starkt fäste och hade förr eller senare tagit steget upp. Jag hoppas att Viikingit skapar en Honka-effekt och sin egen identitet i Nordsjö. Helsingfors har en stor region. Det finns möjligheter till publik och bra publicitet.

Det är sådant finsk fotboll behöver.

Ward andre tränare

Lyyski kommer nästa säsong att ha **Stephen Ward** som andre tränare. Han har även hjälp till under den gångna säsongen.

Allan Öfverström drar sig tillbaka men kommer att stå till förfogande om det behövs.

BJÖRN EKLUND
bjorn.eklund@nyan.ax
tfn 528 462

Fyra åländska simmare till riksfinal i Godby

SIMNING. IF Åland säkrade fyra finalplatser till riksfinalen i Godby 15-17 december efter helgens nationella ungdomstävlingar i riket.

I helgen avgjordes de nationella ungdomsmästerskapen i Raumo för simmare som är 16 år och yngre. IF Åland deltog med 15 simmare.

För de äldre simmare var helgens tävlingar även kval till riksfinalen på hemmaplan i Godby simhall 15-17 december. IF Åland lyckades fixa fyra finalplatser. Samtliga i fjärilsim.

André Oksman återfinns i finalfältet på både 100 meter och 200 meter. Till finalen på 100 meter gick även **Gustav Karlsson** och final blir det även för **Linda Myllykoski**

som knep den sista finalplatsen på 100 meter.

Dessutom sattes mängder med personliga rekord. Bland annat förbättra Oksman sitt personbästa på 800 meter fritt med hela 21 sekunder.

– En fantastisk tävling, säger en jättenöjd **Anders Larsson**.

Hoppas på hemmastöd

Simledaren Larsson hoppas nu att publiken kommer att heja fram de åländska hemmasimmarena i december.

– Vi ska se till att de får ett stort hemmastöd, säger han.

Ett annat fint resultat var **Sara Oksman**, 11 år, som blev fyra i finalen på 100 meter bröstsim.

BJÖRN EKLUND
bjorn.eklund@nyan.ax
tfn 528 462

Till final. André Oksman fixade två finalplatser i helgen. Nu väntar riksfinal i Godby i december. Foto: ERKKI SANTAMALA

SIMNING
Månadstävling Mariebad, 28 oktober
25 m frisim: 1) Julia Lindholm 19.34.
50 m frisim: 1) Christopher Oksman 24.90, 2) Julia Sjövall 33.62.
50 m ryggsim: 1) André Oksman 33.47, 2) Gustav Carlsson 35.43, 3) Linda Myllykoski

39.26, 4) Sandra Aspholm 40.03, 4) Jennie Hagman 40.03, 6) Julia Sjövall 41.19, 7) Staffan Sonntag 41.40, 8) Tim Tapio 42.67, 9) Sara Helling 43.36, 10) Hanna Donning 43.87, 11) Sofia Jonsson 47.81, 12) Anette Hagström 48.57.
100 m medley: 1) Christopher Oksman

1:02.03, 2) André Oksman 1:12.89, 3) Gustav Carlsson 1:18.35, 4) Sandra Aspholm 1:19.50, 5) Linda Myllykoski 1:21.89, 6) Jennie Hagman 1:23.64, 6) Julia Sjövall 1:23.64, 8) Tim Tapio 1:29.12, 9) Staffan Sonntag 1:29.49, 10) Sara Helling 1:32.03, 11) Sofia Jonsson 1:40.32, 12) Anette Hag-

ström 1:44.57.
200 m bröstsim: 1) Sandra Aspholm 3:04.67, 2) André Oksman 3:06.91, 3) Gustav Carlsson 3:26.46, 4) Tim Tapio 3:35.74, 5) Linda Myllykoski 3:39.78, 6) Hanna Donning 3:54.44, 7) Sofia Jonsson 3:55.23.
200 m fjärilsim: 1) André Oksman 2:47.27,

2) Gustav Carlsson 2:59.08, 3) Linda Myllykoski 3:00.42.
400 m frisim: 1) Tim Tapio 5:48.72, 2) Sofia Jonsson 5:54.25, 3) Staffan Sonntag 6:14.33, 4) Sara Helling 6:17.79, 5) Hanna Donning 6:19.21, 6) Anette Hagström 7:32.04.

Vill ni synas och höras?

Bra! Då hjälper vi till. Vi på Nya Åland vill se till att det frodiga åländska föreningslivet fortsätter att växa. Därför har du och din förening möjlighet att publicera er föreningsinformation under vinjetten "100 ord från din förening"

- Skriv och berätta vad som hände på årsmötet
- Informera om kommande evenemang
- Ta upp viktiga frågor för föreningen
- Skicka en bild från ett lyckat arrangemang

Gör så här:

- Fatta dig kort. 100 ord är gränsen.
- Skicka texten helst per e-post till redaktion@nyan.aland.fi, per fax till 23 449 eller per post till Nya Åland, Pb 21, 22101 Mariehamn.
- Skriv namnet på din förening samt kontaktuppgifter.

Vi publicerar "100 ord om din förening" vid behov.
Välkomna.

Bästa föreningshälsningar

Nina Fellman
chefredaktör

Nya Åland
☆☆☆

Raka ryggar och glada miner

Lite nervös. Elin Lindqvist, 11, sjunger helst med sin kompis Julia. I dag ska de sjunga för mor- och farföräldrar.

Eleverna i Ytternäs älskar att uppträda

I dag, på Svenska dagen, samlas unga pianister, saxofonister, sångare, dansare och spelmän för att underhålla publiken i Ytternäs skola.

Förberedelserna pågår för fullt. Vid lunchtid på fredag samlades eleverna i Ytternäs skola för att finslipa programmet.

– Många av våra elever gillar att uppträda. Skulle alla frivilliga ha varit med på vårfesten hade den blivit bautastor. Därför tänkte vi ordna en sådan här fest istället, berättar läraren **Annika Pensar**.

Alla får vara med, här finns inga krav på solisterna.

Och många vill.

Under det drygt en timme långa programmet finns plats för både körsång, dansnummer, solister, saxofonister och poptjejer.

Också killar

Joakim Wennström, 11, ska uppträda med saxofon.

– Jag spelar i ungdomsorkestern så jag är van att uppträda, säger han.

Han tror det är svårare att få upp killarna på estraden, men i Ytternäs finns den sorten också, intygar Annika Pensar.

Elin Lindqvist, 11, står och övar framför sina klasskamrater. Sången Vilken värld det ska bli är en av hennes favoriter.

– Jag ska sjunga den med en kompis men vi har inte hunnit

Dansuppvisning. Flickorna i årskurs 6 i Ytternäs har satsat på både dräkter och koreografi. De uppträder i dag från klockan 12.30.

Fram med leendet! Klassläraren Annika Pensar vill att eleverna är glada på scen.

öva den så mycket ännu, säger hon.

Lite nervös får man vara, tycker hon. Annars räcker det med att stå rak i ryggen och se glad ut.

– Ska man stå på scen och uppträda ska man visa glada miner, instruera Annika Pensar.

Hon är glad över det stora intresset bland eleverna.

– Man märker att många är inspirerade av musikunderhållningsprogram i tv, säger hon.

Alla välkomna

Ytternäs skola hoppas att alla

far- och morföräldrar, pensionärer och andra daglediga vuxna ska dyka upp idag. Elevkåren har beslutat att entrén på en euro ska gå till Unicefs barnfond och till flickors skolgång och utbildning.

Efter programmet, som avslutas med Modersmålets sång, blir det kaffeservering. Festen börjar klockan 12.30 i skolans gymnastiksal.

JOHANNA LINDFORS
johanna.lindfors@nyan.ax
tfn 528 452

FOTO: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax
tfn 528 470

Bra blåsare. Joakim Wennström, 11, har spelat i ungdomsorkestern i två år och ska nu uppträda solo. Han hoppas åtminstone farfar kommer för att lyssna.

Brändö vill inte centralisera

■**BRÄNDÖ.** Landskapet Åland är inte ett homogent samhälle. Brändö kommunstyrelse är tveksam till en kommunsammanslagning.

– En centralisering av makten i det geografiskt, och delvis också kulturellt, splittrade landskap Åland, kan inte försvaras om avsikten är att bibehålla livskraftiga regioner över hela landskapet, skriver brändöstyret i ett svar till landskapsregeringen om en eventuell kommunreform.

För att visa att Åland inte är ett homogent samhälle pekar man i Brändö bland annat på skillnaden mellan Brändö och Eckerö. Den senare kommunen har två timmars resa till Sverige och 7-8 timmar till Åbo, medan Brändö har 6-7 timmar till Sverige och en knapp timme till riket.

Skärgården med sina speciella livsvillkor kräver också en stark och lokal självständig intressebevakning som inte kan garanteras utan någon form av lokalt beslutsfattande, menar kommunstyrelsen.

I Brändö vill man att en eventuell folkomröstning om kommunindelningen skall ske separat för varje kommun.

Vad gäller samarbete med andra kommuner och överföring till landskapet av vissa kommunala uppgifter, utesluter man inte det, men pekar på att varje arbetsplats i kommunen har stor betydelse.

Det är främst inom social- och utbildningssektorn, samt exempelvis byggnadsinspektion och byggnadsteknisk sektor som det är aktuellt. (uw)

42 personer fick hembygdsrätt

■Landskapsregeringen har beviljat hembygdsrätt för **Inger Marie Carina Laaksonen-Dimic, Ida Matilda Dimic och Lukas Dimic, Christer Anders Boedeker, Roger William Nordberg, Alice Linnéa Nordberg och Elna Maria Nordberg, Ulf Johan Lustig, Gunmaj Elisabet Lustig och Heidi Margareta Johanna Lustig, Dick Ahntiel Klemets, Jarl Tomas Jansson, Eira Veronica Berg och Tony Bob David Berg, Caroline Maria Sofie Öhman, Melinda Alvarez-Wikström, Jan Olof Ek-bom, Jasmina Petkovic, Ingrid Margareta Nygård, Carola Mirjam Larsson, Linus Mats Arvid Gustafsson, Niklas Erik Nordström, Markus Vilhelm Ölander och Tilda Linnéa Elisabeth Ölander, Karl Erik Jansson, Riitta-Liisa Christina Grönroos, Johan David Mattsson, Bo Johan Leonard Mattsson och Matilda Alice Mattsson, Eva Jeanette Salmi-nen, Emilia Paulina Michelson, Jack Hemming Michelson, Louise Sissel Michelsson och Julia Alice Michelsson, Tina Sofie Dahlén och Elias Ruben Dahlén, Jeanette Elisabeth Nordberg, Elin Kristin Arnadottir Nordberg, Petra Elisabeth Nordberg och Kevin Emil Brunström, Lena Kristina Neymeyr och Fabian Joachim Neymeyr.**

■**Polisen utreder** ett snatteri i Mariehamn där en person passerat kassan vid City Livs med ett paket cigaretter utan att betala.

Så vårdas plåttaket

Seminarium om plåt, målning och rostskydd

Plåttak är i ropet tack vare att det är så hållbart.

Men det måste också vårdas på rätt sätt. En sak som museibyran nu ordnar en seminariedag om.

– Vi får fyra föreläsare från Sverige som har stor erfarenhet av plåt. Det här är en fortsättning på en serie seminarier som vi haft om husets olika delar. Och nu har vi kommit till toppen, det viktigaste av husets yttre som är taket, säger **Caro-**

la Boman vid museibyran.

Seminariet hålls fredagen den 10 november i auditoriet i Självstyrelsegården, och föreläsarna är **Bo Selander** från Plåtslagarnas riksförbund, **Patrik Reuterswärd** från Korrosionsinstitutet, **Lars Kjellberg** från företaget Introteknik och **Leif Johansson** från företaget Renovator.

– Vi vänder oss till alla som jobbar med plåttak, alla plåtslagare och byggnadsfirmor och projektörer, men också

breda allmänheten. Vi har förstånds också vänt oss till alla offentliga inrättningar som har byggnadsunderhåll, säger **Carola Boman**.

Seminariet handlar inte bara om nya plåttak, utan också om hur man sköter gamla plåttak.

– Det tas upp både antikvariska metoder och nya metoder och moderna material.

Anmälan till seminariet skall göras till museibyran före onsdag. (uw)

Populärt. Plåt är inne som takmaterial, men det skall också vårdas rätt. Nu hålls ett seminarium om detta. **Kastelet Holms kungsgårds karaktärsbyggnads tak behöver vård.** Foto: **CAROLA BOMAN** museibyran.

Digiboxar och köksredskap väntas bli julens storsäljare

HELSINGFORS. Det kan bli trängsel i affärerna de kommande veckorna, eftersom julhandeln väntas bli livlig. Nöjeselektronik, i synnerhet digitalboxar, väntas bli storsäljare. Köksredskap är en annan förväntad storsäljare.

Förbundet för finsk handel förutspår att försäljningen inom detaljhandeln förutom bil- och bränslehandeln kommer att öka med sex procent i december. Ökningen var ungefär den samma i fjol.

Den egentliga julhandeln förutspås uppgå till 800 miljoner euro. I summan ingår julklappar, jultillbehör och julmat.

Förbundet för finsk handels vd **Guy Wires** förutspår att det kommer att finnas julhandlande kunder i butikerna redan på söndag.

Julhandeln intensifieras i slutet av november, då julgatorna öppnas i städerna. Det verkliga shoppingveckoslutet väntas bli det andra veckoslutet i december, eftersom skatteåterbäringen kommer in på kontona onsdagen den 5 december.

Julhandeln har ökat varje år under de senaste tio åren. Handeln ökar i takt med att hushållens köpkraft stärks.

– Julen är den överlägset viktigaste säsongen för handeln. Till exempel sker 50-70 procent av hela årets leksakshandel och en tredjedel av

Bra att ha? Vid sidan av digitalboxar väntas köksredskap sälja bra. Kanske du får en omelettform, apelsinskalare eller äggtimer i julklappspaketet. Foto: STEFAN ÖHBERG

hela årets bokhandel i slutet av året, säger Wires.

En finländsk konsument använder i medeltal drygt 150 euro på sina julinköp. Finlän-darna köper sina julklappar redan i november, och livs-medelshandeln ökar ett par veckor före jul.

Elektronik

I år väntas särskilt digitala apparater och annan elektronik vara populära julklappar. Speciellt digitalboxarna tros ha god åtgång, eftersom de ännu saknas i många hem. Också försäljningen av vidbildsteve-

apparater och mp3-spelare väntas bli livlig.

Hemteknikbranschens samarbetsorganisation Kotek förutspår att det i år kommer att säljas åtminstone en halv miljon digitalboxar i Finland. Hittills har 350.000 stycken gått åt.

Till exempel i Hirvox i Östra centrum i Helsingfors har man förberett sig på att digitalboxarna ska gå åt, eftersom många kunder redan frågat om de kommer att finnas att få före julen. Affärschef **Jukka Ikonen** säger att priserna på olika digitalboxar varierar

mycket, den billigaste får man för 59 euro och den dyraste kostar 700 euro.

– Julklappsmodeller finns i varje prisklass, men det är förstas de billigare som går bäst åt, säger Ikonen.

Vid Stockmann tror man att också olika köksredskap kommer att vara populära presenter. Finlän-darna satsar i dag mycket på hem och inredning.

Alla affärer får från och med söndagen hålla öppet alla dagar i veckan fram till jul. På fars dag den 12 november är de dock stängda. (FNB)

Världen

Just nu

Oljebältet minskade rejält

■KALMAR. Oljeläckaget från det sjunkna handelsfartyget Finn-birch på 70 meters djup öster om Öland fortsätter att avta och oljebältet minskar betydligt.

På söndagen mätte den svenska kustbevakningen bältet till en halv nautisk mil - mindre än en kilometer - jämfört med cirka sju kilo-meter i lördags. Bredden har uppskattats till cirka 30 meter.

Oljan är helt klumpfri och dess bälte sträcker sig fortfarande sydost från haveriplatsen. Risken att olja ska nå några stränder bedöms alltså som mycket liten. (FNB-TT)

EU mot dödsdom

■HELSINGFORS. EU:s ordförandeland Finland uppmanade på söndagen Irak att inte verkställa dödsdomen mot Iraks före president **Saddam Hussein** och påminde om vilken ståndpunkt EU sedan länge intar till dödsstraffet.

– EU motsätter sig dödsstraffet och det bör under inga omständigheter verkställas i detta fall heller, hette det i ett uttalande från ordförandelandet i Helsingfors på söndagen.

EU anser det viktigt med tanke på den nationella försoningen i Irak att de brott som begåtts av den störtade regimen utreds sanningsenligt och att de skyldiga ställs till svars. Det förutsätter enligt EU att rättegångarna går hederligt till på alla sätt.

– EU har upprepade gånger under årens lopp fördömt de systematiska, omfattande och ytterst allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna som Saddam Husseins regim har gjort sig skyldig till. (FNB)

Ryssland varnade

■MOSKVA. Ryssland varnade på söndagen för "katastrofala följder" i Irak ifall den före irakiske diktatorn **Saddam Hussein** hängs. Samtidigt uttryckte landet dock tvivel på att domen verkligen kommer att verkställas.

– Ifall avrättningen äger rum blir det katastrofala följder för Irak som redan är nära att splittras, sade **Konstantin Kosatjov**, ordförande för parlamentets utrikesutskott, enligt Moskva-radion.

– Det är osannolikt att dödsstraffet verkställs. Det är snarare en frågan om moraliska principer. Det är uppenbart att dödsdomen bara ytterligare kommer att splittra det irakiska samhället och att sunnimuslimerna inte kommer att erkänna domen, sade han. (FNB-AFP)

Vita huset tillfreds

■WASHINGTON. – En bra dag för det irakiska folket. Så lød den första kommentaren från Vita huset, framförd av talesmannen **Tony Snow**, till domarna mot **Saddam Hussein** och dennes medåtalade.

Saddam-domen var förstas toppnyhet i alla stora medier i USA på söndagen – välkommen för president **George Bush** och republikanerna, som ligger illa till inför valet till kongressen på tisdag.

Kommentatorer har inte undgått att notera att domen skulle falla två dagar före valet. Tony Snow avfärdade redan före domen konspiratoriska samband. I stället lyfte han fram att Irak nu har ett "oberoende rättsväsende", något som är "avgörande för en demokrati".

Politiska analytiker var i en tv-debatt i NBC i torsdags skeptiska till om domen påverkar valet i någon större utsträckning eftersom alla redan vet att Saddam är en "bad guy". (FNB-TT)

Amnesty fördömer

■LONDON. Människorättsorganisationen Amnesty International fördömer dödsdomen mot Iraks tidigare president **Saddam Hussein**. Organisationen, som motsätter sig alla dödsstraff, anser att rättegången mot Saddam och hans medåtalade var bristfällig. Amnesty säger att rättegången mot Iraks tidigare ledare borde ha förstärkt landets utveckling mot en rättsstat. Det skedde inte, konstaterar organisationen. I stället blev rättegången bristfällig och orättvis. (FNB-AFP)

Beklagligt, säger Bildt

■STOCKHOLM. Sveriges utrikesminister **Carl Bildt** säger i en kommentar till dödsdomen mot **Saddam Hussein** att det är djupt tillfredsställande att exdiktatorn har kunnat ställas till svars för sina brott och att den första domen mot honom nu fallit.

– Det är av största vikt att de som haft det högsta ansvaret för de grova och massiva kränkningar av de mänskliga rättigheterna som den tidigare regimen byggde på nu ställs till svars för sina handlingar, säger Bildt enligt ett pressmeddelande från utrikesdepartementet.

Han beklagar samtidigt att Irak inte har valt att avskaffa dödsstraffet.

– Sveriges och Europeiska unionens inställning i den frågan är väl känd och vårt avståndstagande från dödsstraffet gäller utan undantag.

Carl Bildt säger också att rättsprocessen och domen mot Saddam inte löser Iraks politiska problem. Den stora utmaningen nu gäller "framtiden och de kompromisser som krävs för bevarad frihet, säkrad fred och varaktig försoning" enligt Bildt. (FNB-TT)

Domen överklagas

■BAGDAD. En appellationsdomstol behandlar dödsdomen mot Iraks före president **Saddam Hussein** och två andra åtalade redan på måndagen. Behandlingen pågår enligt huvuddomaren i en månad, men något slutgiltigt datum för när besväret avgörs har inte fattats.

Om domarna vid appellationsdomstolen konstaterar att det finns skäl att ifrågasätta domen blir det ny rättegång. Om ingenting kan invändas mot dödsdomen verkställs den inom 30 dagar.

Dödsdomen fälldes för massmord på närmare 150 shiamuslimer i byn Dujail 1982. (FNB-AFP)

Superfast-färjorna till Helsingfors

HELSINGFORS. Rederiet **Tallink** flyttar avgångshamnen för sina snabba Superfast-färjor från Hangö till Helsingfors. Färjorna går till Rostock i Tyskland. Tallink meddelade om omläggningen i ett börsmeddelande i Tallinn på fredagen.

Ordföranden för Tallink Grupp **Enn Pant** säger att trafiken från Västra hamnen i Helsingfors inleds från årsskiftet. Färjorna kommer också att börja gå till Tallinn.

För Hangö är nyheten en förlust. Superfast är största kund hos stuveribolaget Stevens i Hangö hamn.

Enligt Pant har Tallink ingått ett avtal om hamntjänster med Helsingfors Hamn. Superfastfärjorna börjar först använda Västra hamnen, men flyttar senare över till den nya hamnen i Nordsjö.

Tallink köpte sina tre Superfast-färjor av Attica Holdings för 310 miljoner euro i april.

Superfast VII och VIII har gått i Östersjötrafik sedan år 2001. Superfast IX sattes in på

linjen Hangö-Rostock hösten 2005.

Stark ställning

Tallink kapade med ett par storaffärer i början av året åt sig en stark ställning i trafiken på Östersjön. Bolaget använde summor som var mer än tre gånger större än bolagets hela omsättning. Under räkenskapsperioden 2004-2005 var omsättningen 260 miljoner euro och Tallink transporterade 3,2 miljoner euro.

I mitten av oktober meddelade bolaget att man slår ihop Tallink Finland och Superfasttrafiken med Silja som Tallink köpte i juni. Siljas vd **Antti Pankakoski** lämnade sin post och Tallink Finlands vd **Keijo Mehtonen** tog över.

Tallink betalade 450 miljoner euro och fem miljoner aktier i Tallink Grupp åt Sea Containers för Silja. Köpet av Silja gjorde Tallink till Östersjöns ledande passagerarfartygsrederi.

Tallink har sammanlagt 21 fartyg. De viktigaste rutterna är Helsingfors-Tallinn, Åbo-Stockholm, och Helsingfors-Stockholm. (FNB)

Ordförande. Tallink Gruppens ordförande Enn Pant säger att trafiken från Helsingfors inleds från årsskiftet.

Foto: LEHTIKUVA

Bakslag för Hangö hamn

■HELSINGFORS. Tallinks beslut att flytta Superfast-trafiken till Helsingfors var en tråkig överraskning för Hangö hamn, säger hamndirektör **Paavo O. Lyytikäinen**. Flyttningen får inga återverkningar för personalstyrkan i hamnen,

men enligt Lyytikäinen minskar den omsättningen med över tio procent.

– Det här är inte dödsstöten, men ledsamt är det. Trots att personalstyrkan inte direkt påverkas kan sysselsättningen påverkas i den verksamhet som

direkt betjänar den trafik som flyttas.

Enligt Lyytikäinen har Hangö hamn hittills kanske haft bättre framgång än hamnarna i genomsnitt. Hamntrafiken har ökat rätt bra. Den har flera fötter att stå på, bland annat

biltransporterna och skogsindustrins transporter.

Enligt hamnföretagets bokslut för i fjol var verksamhetsintäkterna 9,6 miljoner euro. Enligt resultaträkningen var vinsten 3,5 miljoner euro. (FNB)

Glömskan (?)

■**Var det glömskan** eller plötslig minnesförlust som gjorde att det inte gick någon färja från Torsholma kl 9.00 söndag 5 november?

Jag funderade om jag skulle beställa båttaxi och skicka räkningen till trafikavdelningen, ungefär som en känd Jurmobo gjorde; chartrade ett jetplan för att det ordinarie planet var överbokat.

Jag skulle gärna se en för-

klaring till utebliven färjtur från landskapsregeringen /trafikavdelningen.

Kjell Espmark har skrivit romanen Glömskan, jag har den i bilen som reselektyr. Kanske någon i ledande ställning har tagit titeln som grund för ämbetsutövning?

Björn Carneholm
Brändö

► MÖTEN

Ålands landskapsregering

Föreläsnings- och informationstillfällen

Ålands landskapsregering har inbjudit Ulrika Persson, projektledare vid Stockholms Handlingsprogram mot växthusgaser att föreläsa om **energieffektiverande åtgärder i fastigheter**.

Informationen berör hur man rent praktiskt och enkelt kan förbättra sin kunskap om energisituationen i en fastighet. Områden som berörs är bl.a.

- vad är energi
- kostnad för energi
- olika delar i fastigheten påverkar energiförbrukningen som värme, ventilation, belysning och klimatskal.

Informationen vänder sig till förvaltare av flerbostadsfastigheter, förvaltare av skolor och andra kommunala fastigheter samt boende i enskilt hus-håll.

Informationen hålls i Självestyrelsegårdens auditorium, torsdag 9 november

kl. 14.30-16.00 (främst för branschfolk) och kl. 18.30-20.00 (för intresserad allmänhet).

www.regeringen.ax

► KUNGÖRELSE

LEMLAND-LUMPARLANDS FÖRSAMLING

Valnämnden i Lemland-Lumparlands församling har vid sitt sammanträde den 15 september 2006 kunnat konstatera att valet av medlemmar till kyrkofullmäktige förrättas som samjovoal.

Följande kandidater har valts till ordinarie medlemmar respektive suppleanter i kyrkofullmäktige i Lemland-Lumparlands församling under perioden 2007-2010:

Ordinarie medlemmar:

1. Sundström Sven, pensionär, Flaka, Lemland
2. Granell Christel, avd.sekreterare, Hellestorp, Lemland
3. Ackrén Sture, distriktschef, Prestgårdén, Lemland
4. Boman Inger, byråsekreterare, Lumparby, Lumparland
5. Roberts Bill, trafikidkare, Bäckäng, Lemland.
6. Helin Viveka, kontorist, Norrby, Lemland
7. Holmström Nils, Björkudden, Lemland
8. Mattsson AnneWi, Klemetsby, Lumparland
9. Donner Ulf, sjukskötare, Norrby, Lemland
10. Svenblad Marica, programmerare, Klemetsby, Lumparland
11. Wilhelms Brage, telefoncentralchef, Norrboda, Lumparland
12. Styrström Gun, företagare, Nätö, Lemland
13. de Haas Mikael, kökschef, Bengtsböle, Lemland
14. Holmström Solveig, vårdbiträde, Svinöby, Lumparland
15. Engman Bernt-Ove, AT matros, Söderby, Lemland.

Suppleanter:

16. Fagerholm Rainer, ekonomiassistent, Bistorp, Lemland
17. Lindberg-Gabrielsson Anne-Maj, husmor-kock Prestgårdén, Lemland
18. Johansson Peter, brandman, Söderby, Lemland
19. Mattsson Ragna, läkare, Hellestorp, Lemland

Lemland den 3 november 2006

Benny Andersson
Kyrkoherde/ordförande i valnämnden i Lemland-Lumparlands församling

Opposition och massmedia har ett gemensamt ansvar

■**I demokratiska** parlamentariska system har massmedia och opposition ett gemensamt ansvar att granska den utövande makten, oppositionen bör också ange alternativ.

Liberalerna tar sin oppositionsroll på stort allvar. Därför har vi i flera ärenden framfört alternativa och som vi ser det bättre lösningar till majoritetsblockets förslag.

Under senaste budgetåret kan nämnas som några exempel våra förslag för att förbättra kommunernas ekonomi och därmed möjligheter att sköte den lagstadgade service som är av stor betydelse för enskilda människor; vårt

► MÖTEN

Landskapsföreningen Folkhälsan på Åland r.f

håller sitt ordinarie

HÖSTMÖTE

tisdagen den 14 november 2006 kl 19.00, Folkhälsans Allaktivitetshus, Skepparg. 11, Mariehamn

- Stadgeenliga ärenden

Mötet inleds med framträdande av årets luciagrupp.

Servering!

Styrelsen

► ÖVRIGT

Mariehamns stad

SE EFTER VAR DU PARKERAR

Följande gator eller delar av gator har p-förbud p.g.a snöröjning:

- Norra Esplanadg.
- Västra Esplanadg.
- Skilnadsgatan
- Skrakvägen
- Solstrandstigen
- Strandgatan
- Sälgstigen
- Västra Skolgatan
- Våktargränd
- Bergvägen

Därtill kan även på andra gator/avsnitt skyltas för **tillfälligt p-förbud** några dagar före bortforsling av snö.

Felparkerade bilar närflyttas på bilägarers bekostnad.

OBS! Fastighetsägare är skyldig att ta hand om snön på sin egen tomt. Vänligen kör ej ut snön på gator eller trafikområden.

Tekniska verken, Markavdelningen

alternativa förslag för hur den allmänna förvaltningen borde reformeras, i syfte att försvara och stärka rättssäkerheten ; vi har angett andra vägar för utvecklingen av gymnasieutbildningen där vi framhållit de beröras delaktighet och den demokratiska aspekten; vi har framfört åtgärdsförslag för hur avfallshanteringen skall skötas så att alla delar av landskapet och enskilda personer skulle känna sig tillfreds i systemet. Vi granskar noggrant varje framställning från majoritetsblocket och ger alternativa förslag under beredningen i lagtinget.

Liberalerna har också under året framlagt ett stort antal finans-, hemställnings- och lagmotioner och vi har väckt många olika politiska frågor

genom de instrument som finns i lagtinget, enkla frågor och spörsmål.

Liberalerna har presenterat sin syn på olika politikområden genom antagande av idéprogram. Exempelvis har vår syn på den kommunala strukturen, utbildningspolitiken och skärgårdstrafiken presenterats i olika program. Många av de linjedragningar som gjorts i de liberala programmen vinner mark också hos andra grupper.

Till exempel konstaterade liberalerna för snart två år sedan att diskussionen om den kommunala strukturen inte borde handla om att dra gränser med linjal på kartan utan om enskilda människors servicebehov och om vem som är bäst lämpad att stå för ser-

viceproduktionen. En allt mer omfattad utgångspunkt.

Nya Ålands ledarskribent blir förtördad då talman **Barbro Sundbäck** handlande också uppmärksammats av oppositionen. Jag vill understrika att liberalernas granskning av lantråd, landskapsregeringsledamöter och talman inriktar sig på hur de sköter sina uppdrag, inte deras personer.

Tidningens senaste ledare bekräftar en allt mer utbredd uppfattning att Nya Åland med **Nina Fellman** som ledarskribent, istället för att granska maktutövningen, framstår som ett språkrör för majoritetsblocket, och då främst det socialdemokratiska partiet.

Viveka Eriksson, liberalernas ordförande

Samma sak i år igen

■**Som skattebetalare** och medborgare förväntar man sig att det plogas och sandas när det behövs och inte när det passar stadens tjänstemän och beslutsfattare. Det är när det är halt och dåligt väglag som insatserna behövs och inte när det ekonomiskt och vädermässigt är mest gynnsamt.

Visserligen låter det oerhört förnuftigt att förlägga insatserna till tillfällen när det råder de absolut mest optimala förhållanden för att resultatet ska bli bestående. Min erfarenhet är ändå att det inte är samma sak som att insatserna förläggas så att de göra mest

nytta eller när behovet är som störst.

Att samtidigt prata om att man måste hushållas med pengar och resurser är ju snudd på förgelseväckandebeteende när man i nästa sund kan bränna av allt vad man har när det egentligen inte behövs. Borde man inte passa på att spara när det är gynnsamma förhållanden för att använda dem när de behövs? Det kan väl inte vara vetligt att låta våra samhällsavlönade resurser sitta och vänta på bättre ”väder” medan det finns ett uppenbart behov av handling.

Dexter

Kunde ha väntat i terminalen

■**Med anledning av** onsdagens artikel i Nya Åland om de två ilandsatta kryssningsresenärerna vill jag göra följande påpekande, eftersom jag befann mig på plats. Det var ingen som avhyste dem från terminalen där de kunde vänta på nästa båt tillbaka till Stockholm. Sålunda, om de skulle råka bli sjuka av

att ha gått flera timmar i regn och rusk så är det nog helt av egen förskyllan.

Temperaturförhållanden i terminalen där de, de facto vistades största delen av väntetiden, var vid tillfället helt dräglig och borde inte medföra risk för sjukdom.

Peter Hellsten

► ÖVRIGT

Mariehamns stad

GRUNDBIDRAG EVENEMANGSSTÖD

Ansökningar om grundbidrag och evenemangsstöd för år 2007 till föreningar i Mariehamn inlämnas senast den 30 november 2006.

Grundbidrag

Ansökningar inlämnas till stadskansliet, fritidsbyrån eller stadsbiblioteket vilka även tillhandahåller ansökningsblanketter.

Evenemangsstöd

Ansökningar om evenemangsstöd för **idrottsevenemang** inlämnas till fritidsbyrån som också tillhandahåller den ansökningsblankett som skall användas

Ansökningar om evenemangsstöd för **kulturevenemang** inlämnas till stadsbiblioteket som också tillhandahåller den ansökningsblankett som skall användas.

Ansökningsblanketter finns också att hämta på www.mariehamn.aland.fi/fritids/ www.mariehamn.aland.fi/kultur/

Mariehamn den 6 november 2006

redaktion@nyan.aland.fi

Nyans ros

...till **Glenn** som trots snö-hinder kämpade sig den långa vägen till oss och fixade kopian på nolltid. Tjejerna 50 meter längre bort tackar för den alltid snabba servicen.

...till **Bengt Karlsson** på Motorfordonsbyrån för hjälpsamheten när vi vuxna inte hade koll på vad som gällde. Tack! ”Förtvivlade mamman”

...tilll **Air Ålands flygvär-dinna** som tog så väl hand om två gamla passagerare torsdagen 2 november. I hård blåst och snöyra kunde förmiddagsplanet inte landa i Mariehamn utan fortsatte till Arlanda. Där ordnade flygvär-dinnan rullstolstransport till lunchbordet åt dessa 90-åringar och såg till att de fick mat. De var trötta, men nöjda, när planet äntligen kom till Mariehamn. Dottern **Marjatta Isaksson** rosar.

...till **Accordion Club** för deras fina spelning hos oss på Rönngården. På återhörande 19 december. Aktivitetsgruppen.

...till **besättningen** på m/s Ejdern fredagen den 3 november för er hjälpsamhet och vänlighet! Ulla-Karin Newton.

...och stort tack till **Kob** på Wirrans för att du alltid är så glad. Man känner sig varmt välkommen varje gång. Du överraskade oss. Rosar gör vi som fick ett minne för livet.

6	7	5	2	4	8	9	1	3
8	9	3	1	6	5	7	4	2
2	4	1	9	3	7	8	5	6
1	8	4	3	5	2	6	9	7
7	5	6	8	9	1	2	3	4
3	2	9	6	7	4	5	8	1
9	6	7	5	1	3	4	2	8
4	1	2	7	8	9	3	6	5
5	3	8	4	2	6	1	7	9

TV-programmet

måndag 6 november

7.00 Gomorron Sverige [88932631]
10.30 UR-program [5053964]
10.30 Världen (R) [94322]
11.30 Arbetsliv i förändring [7148]
12.00 Ramp om matematik – somaliska [8877]
12.30 Enter (R) [17964]
12.45 Banderoll (R) [648032]
13.00 Rapport [27341]
13.05 Agenda (R) [458186]
14.00–14.45 Sportspegeln (R) [3561815]
15.25 Korridoren [1745790]
FILM Svenskt drama från 1968. Den nyutexaminerade läkaren Jan finner snart de psykiska påfrestningarna för stora i det dagliga arbetet på sjukhuset. I rollerna: Per Ragnar, Agneta Ekman-ner, Ann Norstedt.
17.00 Rapport [36493]
17.10 Gomorron Sverige [860167]
Gäster och debatter från dagens sändning i sammandrag.
18.00 Garage – älska film! (R) [3983]
UR. Filmmagasin.
18.30 Krokodill [1902]
Barnprogram från UR.
19.00 Bolibompa [5186]
19.00 Små Einsteins [235]
19.30 Zoé Kézako (R) [17631]
19.45 Klister [661983]
20.00 Bobster [419]
20.00 Lilla Sportspegeln [419]
20.30 Rapport [490]
21.00 En uppstoppad hund [86341]
Svensk dramaserie från 2006. Del 2 av 3. Även 8/11 och 18/11.
22.00 Plus [983]
Konsumentmagasin. Del 9 av 15.
22.30 Kobra [254]
Kulturmagasin. Del 4 av 10.
23.00 Seriestart: Supernatural [72964]
Amerikansk dramaserie från 2005 om två bröders konfrontationer med det övernaturliga. Del 1 av 22. I rollerna: Jensen Ackles, Jared Paladecki, Adri-anne Palicki. Del 1 av 22.
23.45 Rapport [9163457]
23.55 Kulturnyheterna (R) [9152341]
0.05 Fosterlandet (R) [3074649]
Brittisk dramaserie från 2004.
1.05 Humorlabbet: Grotesco royal (R) [6226216]
Humorserie.
1.35–7.00 SVT24 [15751465]

10.30–16.00 24 direkt [41452099]
16.50 Gudstjänst (R) [9344273]
17.35 Landet runt (R) [7964896]
18.20 Nyhetstecken [7299525]
18.30 Oddasat [62780]
18.45 Utiset [6208780]
18.55 Regionala nyheter [9173051]
19.00 Aktuellt [81728]
19.15 Fråga doktorn [165419]
Hälsomagasin. Del 9 av 14. Intervju med psykiatrikern David Eberhard. Re-portage om smärtforskning och olika metoder för att sluta röka.
Programledare: Suzanne Axell.
Även 7/11 och 11/11.
20.00 Kulturnyheterna [11983]
Även i SVT1 senare i kväll.
20.10 Regionala nyheter [8935780]
20.30 Filmkrönikan (R) [8322]
Filmmagasin. Del 8 av 15. Samtal om veckans biopremiärer. Gäst är Jonas Gardell. Programledare: Helena von Zweigbergk. Även 7/11.
21.00 Faktum [3631]
Samhällsreportage och humor. Del 4 av 7. Vad är ett liv värt? ”Faktum” har undersökt människors värde i kronor och ören. Även 11/11 och 12/11.
21.30 Programstart: Böglobbyn [2902]
Samhällsprogram om män. Svensk manlighet undersöks utifrån ett bög-perspektiv. Kampen om parken – sista striden. Bögarnas kärleksnäste i parken hotas. Programledare: Sverker Åström och Olle Palmlöf. Del 1 av 8.
22.00 Aktuellt [84524]
22.25 A-ekonomi [5190964]
22.30 Hockeykväll [8186]
Elitserien i ishockey med matchreferat, intervjuer, reportage och analyser. Pro-gramledare: Peter Jihde. Del 8 av 13. Även 7/11.
23.00 Nyhetssammanfattning [81877]
23.03 Sportnytt [300090525]
23.15 Regionala nyheter [6726761]
23.25 Väder [3982867]
23.30 Först & sist [38032]
Norsk pratshow från 2006. Del 9 av 16. Programledare: Fredrik Skavlan.
0.20 Passioner (R) [2188991]
1.20–1.50 Petteri på villövägar (R) [9049552]

7.30 Ed, Edd & Eddy [381047]
8.00 Masken [615916]
8.30 Family guy [5732896]
9.55 Operah Winfrey show [3178612]
10.50 Våra bästa år (R) [2377761]
11.40 Everwood [2853029]
12.30 Ensamma hemma [7405032]
13.25 Lyckochansen [2516902]
13.50 Våra bästa år [4582273]
14.40 Operah Winfrey show [5799341]
15.35 The Bondi beach block [6109709]
16.30 Lyxfällan (R) [813815]
17.30 Cityakuten [5507821]
18.25 Nanny [240070]
18.55 Simpsons [614631]
19.25 Du är vad du äter [372457]
Brittisk realityserie från 2004.
Gillian möter en överviktig familj som konsumerar hela 52 kilo salt om året.
19.55 Update [5702167]
Nyhetssändning med väder. Även 20:55 och 23:00.
20.00 Extreme home makeover [760065]
Amerikansk inredningsserie från 2004. Del 1 av 2. Efter mamma Loris bortgång har Brandon och Carla bott hos sina morföräldrar i deras husvagn.
21.00 Från koja till slott [652631]
Svenskt inredningsprogram från 2006. Madeleine och Tommy bor med sina barn i Krusboda som är ett av Europas största radhusområden.
22.00 Cityakuten [658815]
Amerikansk dramaserie från 2005. Del 18 av 22. Då Luka besvarar ett rop på hjälp upptäcker han att inte alla är lika tacksamma för det.
23.00 Prison break [934902]
Amerikansk serie från 2006. Del 4 av 22. Bellick har slagit följe med Michael, Lincoln och Nika. De ger sig ut för att hitta pengarna som Westmorland stal 1971.
0.10 Cityakuten (R) [7717674]
1.05 Sex and the city [7165129]
1.45 The 4400 (R) [9166465]
2.45 CIA-the agency [8077465]
3.40 Presidio Med [8606532]
4.35 Familjen Walton [8264378]
5.25 Britney and Kevin: Chaotic [9936674]
6.10–6.55 Ellen DeGeneres [1928281]

6.50 Nyhetsmorgon [97358693]
11.00 Nyhetsmorgon efter tio [122254]
12.30 Jackpot [7436902]
13.25 Hem till gården [303983]
13.55 Nyheterna [3722877]
14.00 Direkt: Dagens rätt [965761]
14.25 Nya tider (R) [802273]
14.55 Ordjakten [5785148]
15.50 Nyheterna [7765506]
15.55 Martha [6110815]
16.50 Lattjo lajban: Yu-Gi-Oh! [3923983]
17.15 Duktorn kan komma (R) [9022983]
18.15 That '70s show [600438]
18.45 Förkväll [5258631]
18.55 Lokala nyheter och väder [4781964]
19.00 Förkväll, forts [232070]
19.50 Lokala nyheter [1305322]
20.00 Nyheterna och ekonomi-nyheterna [419029]
20.30 Trälen [364970]
Svensk realityserie från 2006. Del 10 av 33. Även senare i dag.
21.00 Anna Pihl [411525]
Dansk kriminaldrama från 2006. Del 7 av 10. Annas bror Mads åker fast för rattonkyterhet. Även 7/11.
21.55 Säsongsavslutning: När & fjärran [188070]
Svenskt reseprogram från 2006. Del 8 av 8. Även 11/11.
22.25 Stolpe ut [264099]
Svenskt underhållningsprogram från 2006. Del 8 av 8. Gäster: Thomas Ravelli och Bert Karlsson.
22.55–23.35 Nyheter [1333438]
22.55 Lokala nyheter [3962341]
23.00 Nyheterna, ekonominyheterna och sporten [282896]
23.35 Mayday [993815]
Kanadensisk dokumentärserie från 2005. Del 8 av 13.
0.30 Säsongstart: Arrested development [2613945]
0.55 Trälen (R) [7807910]
1.25 Kalla fötter (R) [9715649]
2.20 Hundjobb (R) [3217668]
2.50 Nattöppet [5926804]
3.55 Lost (R) [2868200]
4.40 Lättlagat (R) [8319465]
5.05 Will & Grace (R) [8987113]
5.30–6.50 Nattöppet [7087945]

11.35 Pussel
Pennfåktarna. Del 1 av 2. Årskurs 2 i Degerö lågsta-dieskola får besök av två barnboksörfattare – Tove Appelpgren och Henrika Andersson.
11.55–12.03 Nordiska nybyggare
Del 4 av 6. Mink och krabba.
17.15 Kortnytt
17.16 Zon5: Portalen
Del 12 av 26. Inbrottstjuven. Långträ-kigt? Inte för 14-åriga Hanna som bor på Irland och Brett som bor i Austra-lien! De har upptäckt en magisk dörr mellan de två länderna. Plötsligt solar Hanna sig i Australien och Brett fryser på Irland.
17.40 Zon5: Kom, så går vi!
En holländsk animation.
17.45 Buu-klubben: Pussel
Pennfåktarna. Del 1 av 2. Årskurs 2 i Degerö lågstadieskola.
18.15 Tv-nytt
18.30 Tärningen
18.35 Uteliv
Om några år kommer vi att ha en ny fiskart i våra vatten. Svartmunnad smörbult heter den. Den är glupsk och aggressiv, och tränger ut andra arter som flundra och abborre.
19.05 Spotlight
19.35 Filmtid
20.00 Tv-nytt
20.20 Obs
20.45 Seportaget: Jakten på magiska stunder
Funkbandet Eternal Erection vill inspi-rera oss att bryta vardagens mönster. Textat.
21.15 Bettina S
Prat i alla dess former: rättframt, nyfiket och humoristiskt. Kända och okända gäster i soffan hos Bettina Säg-bom. Textat.
21.50 Bettina S, forts
22.00 Kvällsnytt
22.05 Macbeths förbannelse
Kanadensisk komediserie om intri-gerna på och bakom teaterscenen. Del 5 av 6.
22.50–23.20 Jox
Den som söker den finner. Petteri syss-lar med geocaching, en typ av modern skattjakt. Men är det skatten eller resan dit som fascinerar?

5.55 Ettans mor-gon-tv [15683506]
9.15 Läkarna på landet [4821047]
10.15–10.30 Finsk skol-tv: Hur sa-ker fungerar [4318322]
11.00–11.05 Tv-nyheter [65070]
11.35 FST: Pussel [5944761]
11.55–12.05 FST: Nordiska nybyggare [9255728]
Del 4 av 6. Mink och krabba.
12.30 Finsk skol-tv: En öppen historia [3780]
Del 4 av 5. Sockervaddsdrom-mar.
13.00 Tv-nyheter [29709]
13.05 Söndagsväckning [9593419]
Ett program om glädje och sorg i parförhållanden.
13.40–13.50 Droppen [6599877]
En tanke om tro.
15.00 Tv-nyheter [83896]
15.05 Mord och inga visor [6884419]
Brittisk kriminalserie. Hjälte el-ler förrädare?
16.00 A-studion [5761]
16.30 Kungskonsumenten [3506]
Konsumentens högra hand.
17.00 Tv-nyheter och ekonomi-nyheter [97051]
17.10 Basaren: Mundo [4466148]
Tio minuter långa Mundo har skapat sin egen stil och bjuder i Basaren på insiktsfulla kortdo-kumentärer.
17.20 Basaren: Framåt!, sade Minna i snön [223612]
Efter 11 år utomlands försöker

Minna Saarinen hitta en plats för sin familj i det finska sam-hället.
17.40 Nyheter på teckenspråk [7492148]
17.45 FST: BUU-klubben: Pussel [79902]
Pennfåktarna. Del 1 av 2.
18.15 FST: TV-nytt [466525]
18.30 Nyhetsrubriker [17728]
18.31 Nyhetsläckan [100006070]
Frågesport om den gångna veck-ans nyheter med överdomare Peter Nyman och kaptenerna Tommy Tabermann och Jari Tervo.
19.00 Prisma: Varmare väder väntas [5934]
Uppvärmningen av klimatet har anklagats för både torka och översvämningar.
20.00 MOT [815]
20.30 Tv-nyheter och väder [40983]
20.55 Sportrutan [5322235]
21.00 A-punkt [82983]
21.20 Hemmasalongen: Löpgravsvägen [8401877]
FILM En historia om en man som blir besatt av sin dröm. Efter en roman av Kari Hotakai-nen. I rollerna: Eero Aho, Tiina Lymi. Regi: Veikko Aaltonen.
23.10 Tv-nyheter [5976099]
23.20 Kulturnyheter [1746693]
23.25–23.35 Euronews [5957964]

6.30 Ylekax [82264658]
10.00 Revolver [62235]
11.00 Sudoku + Spelpåse [2117438]
12.20 Enkelbiljett [7794099]
13.10 Dagens rubriker [726099]
14.05 Ben Casey [927631]
15.00 En ljusglimt i mörkret [5419]
15.30 Ett ögonblick! [8506]
16.00 Superfarmen [9235]
16.30 Den hemliga showen [81902]
16.40 Corneil & Bernie [380631]
16.55 Maggie och den läskiga Poncho [6055877]
17.20 Lilla tvåan [50065]
17.50 Regionala nyheter [7292612]
18.00 Tv-nyheter och ekonominytt [72167]
18.15 Tvåans höstväder [9187254]
18.20 Inrikesprofilen [725780]
18.35 FST: Uteliv [63815]
19.05 FST: Spotlight [586964]
19.35 FST: Filmtid [553070]
20.00 FST: TV-nytt [13341]
20.20 FST: Obs [191254]
Aktualitet. Report.
20.45 FST: Seportaget: Jakten på magiska stunder [778983]
Funkbandet Eternal Erection vill inspirera oss att bryta vardagens mönster.
21.15 FST: Bettina S [6753380]
Prat i alla dess former: rättframt, nyfiket och hu-moristiskt. Kända och okända gäster i soffan hos Bettina Säg-bom. Textning för hörselskadade.
21.50 Tv-nyheter [9119544]
22.00 FST: Kvällsnytt [61099]
22.05 FST: Macbeths förbannelse [3035341]
Kana-densisk komediserie. Del 5 av 6. Ellen sammablan-dar sin revisor med en biktfader.
22.50 FST: Jox [4010419]
Den som söker den finner.
23.20–0.05 Musik-tv [582902]
Specialprogram om ny musik.

6.25 Godmorgon Finland [62878438]
9.10 Vinstpotten [7305916]
10.10 Köpkanalen [2117051]
12.10 MTV3 Chatt [9782525]
13.00 Drop 3 [195896]
13.30 Word Puzzle [911542]
14.05 Kids Top20 [3744815]
14.30 Kullens kung [607235]
14.55 Vinstpotten [162167]
15.25 LA Law [2633815]
16.20 Matsället (R) [129419]
16.35 Vinstpotten [6862167]
17.00 Emmerdale [564902]
17.30 De vackra och de djärva [534761]
18.00 Sexans nyheter, väder och sport [366902]
18.15 Nöjesnytt [957254]
18.30 Elixir [550709]
19.00 Sjuans nyheter [544693]
19.15 Kauppalehtis ekonomiska nyheter [103506]
19.25 Dagens väder [8427457]
19.30 Dolda liv [390254]
20.00 Seriestart: Mogadishu Avenue [387815]
Del 1 av 8. Din morsa är konsult. Jari Tervos dra-makomedi om ett Finland i förvandling, där man gestikulerar och avbryter, och det får finländarna lov att anpassa sig till.
21.00 Nians nyheter [749186]
21.10 Resultatrutan [2033070]
21.15 Born American [7109032]
FILM Amerikansk-finskt drama från 1986. I rol-lerna: Mike Norris, Steve Durham, David Coburn. Regi: Renny Harlin.
23.00 På nätet (R) [555254]
Ett aktualitetsprogram om den digitala världen.
23.30 Will & Grace [554525]
Amerikansk komediserie. Del 2/4.
0.00 Johnny Legend [525754]
0.30 Nöjesnytt (R) [5041620]
0.45 Köpkanalen [7491200]
1.15–6.20 MTV3 Chatt [17327129]
6.20 Köpkanalen [69045002]

ÅLANDS RADIO 91.3 MHZ
6.45–10.00 Gomorron. Program-ledare: Kjell Brändström.
6.55 Ålandsnytt.
7.00 Aktuellt.
7.30 Ålandsnytt.
7.40 Sporten. Repris från söndag.
8.00 Aktuellt.
8.30 Ålandsnytt.
9.00 TT-nyheter.
9.02 Musikaletten: Klassisk musik.
9.30 Ålandsnytt.
9.45 Sago-stunden. I dag lyssnar vi till första delen av sagan Mor Britas tomtte, skriven av Anna Wahlenberg och uppläst av Astrid Olhagen.
Veckans samtliga avsnitt även fredag 12:30.
10.00 TT-nyheter.
10.02–15.00 Mitt på dan. Pro-gramledare: Tom Wiklund.
10.30 Ålandsnytt.
11.00 TT-nyheter.
11.30 Ålandsnytt.
11.40 Musik.
12.00 Aktuellt.
12.10 Musik.
12.15 Kulturen. Även 17:45 och lördag 10.00.
13.00 TT-nyheter och Ålandsnytt.
13.05 Lyssnarnas 10 i topplista.
14.00 TT-nyheter och Ålandsnytt.
14.05 Lyssnarnas åländska önskemusik.
15.00 TT-nyheter och Ålandsnytt.
15.05 Pensionärstimmen. Ett program producerat i samarbete med Ma-riehamns pensionärsförening. Red: Rainer Johansson. Även lördag 14:00.
16.00 Aktuellt.
16.15 Vad hände sen? Även i repris på söndag 16:30.
16.15–17.45 Åland i dag. Programledare: Anders Hallböck.
17.00 TT-nyheter.
17.02 Ålands-nytt. Även 18:03.
17.45 Kulturen. Repris.
18.00 Aktuellt.
18.03 Ålandsnytt. Repris från 17:02.
18.15–19.00 Musik.
5.30 Musik.

TV ÅLAND
INFOKANALEN
Lätt till fest för två
å la Forss, del 2.
Dags för höstmiddag i det glada köket, på åländska råvaror. Kaj Forss sätter smak i utmaningen rådjursfilé och mycket annat.

Plan för evakuering finns

■ **Med anledning** av **Kris-ter Rautelius** insändare i tidningen 2.11. beträffande frågan till **Peter Lindbäck** hur vi tänkt evakuera Åland vid en olycka anför på länsstyrelsens vägnar följande:

Befolkningsskyddet på Åland leds av samrådsdelegationen för beredskapsärenden, som verkar under landshövdingens och lantrådets ledning. Samrådsdelegationen har 10.3.1999 antagit en allmän evakueringsplan för

Åland. I den beskrivs hur en evakuering från Åland skall ske, i de fall det blir absolut nödvändigt. En evakuering från Åland förutsätter landsskapsregeringens samtycke.

I planen beskrivs de samlingsplatser som blir aktuella, hur befolkningen skall samlas där och hur transporterna till de aktuella hamnarna på Åland och transporterna från dem skall se. En del av förflyttningen beräknas ske på frivillig väg.

Evakueringsplanen är uppgjord så att den i princip kan tillämpas både vid en begränsad evakuering eller då hela befolkningen skall evakueras. Urvalet vid en begränsad evakuering sker på helt objektiva grunder enligt rådande förhållanden.

Det kan till exempel bli aktuellt att i första hand evakuera vissa ålderskategorier eller vissa delar av Åland. Även evakueringsorten bestäms först vid verkställighetsske-

det, eftersom den är beroende av de rådande förhållandena.

Troligtvis är landshövdingen och övrig ledningspersonal de som får lämna Åland sist. Evakueringsplanen revideras som bäst, och massmedierna kommer att informeras om planen då den blivit uppdaterad.

Rainer Åkerblom
Förvaltningschef

Planerar. På bilden från 2004 syns befolkningsskyddets ledningsgrupp i samband med en övning. Från vänster länsstyrelsens förvaltningschef Rainer Åkerblom, polismästare Björn Andersson, förvaltningsinspektör och informatör Veronica Johansson, räddningschef Sven-Olof Boman och gruppens ordförande landshövding Peter Lindbäck. Foto: STEFAN ÖHBERG

Messa Nyan

0457-323 4444

● Iron Maiden äger allt! Bara att acceptera! Ett hurra för Maiden den ägande musiken!! Happy hälsningar **Föglötjejen!**

● Problemet med umgängessabotage är att ingen tar i det. Socialnämnden skall se till barnets bästa, men tar ofta den lätta vägen och mobbar ut en förälder istället. **040.**

● Har missbrukarvården tröttnat på alkohol och satsat resurserna på narkotika? Tolkningsfråga? **"FS"**.

● Såg i en annons att Zooligan säljer marknadens bästa hund, katt och hårborttagare. Vad händer egentligen med djuren när man använder medlet? Hihi. **040.**

● Var på Åland kan man få tag i en person som kan hjälpa en ut ur träsket när alla man känner sitter i det och vill inte komma därifrån. Mbv = stämpad. **040.**

● Dont drink and drive, take a red bull and fly... Haha bara att acceptera red bull äger! * * Hälsningar **Red bull girl power!** :-D

● Styrman Thomas, är du singel? Hälsningar **Vi med hornen...**

● Det var en gång två stora stenar som gick över en väg. En lastbil kom och körde över den ena stenen. Då sa den andra. Är du singel? **0457.**

● Paladijävlarvabralante! Vija min pas, vija min solo. **040.**

● Dagens ris. Vid halloween nu på fredag kom två utklädda som terrorister och sa "bus eller godis", sedan lämnade de en lapp "gå inte emot! Gå med i al Qaida". Vad är det för föräldrar som tillåter sådant? Vi blev ju helt chockade. **Mariegatan.**

● Vad gör man när nån fått speldjäveln i sig? **040.**
– Kontaktar missbrukarvården. **Red.**

● Tack Ålandsbanken för trevlig fredagsnöje. **Bankkund.**

● Det är en hårding som kör den gula Escorten... :D. **0457.**

● Gifta 3-4 år är ingen tid. Då är de gulligt bara värre. Kom igen när ni varit

gifta 13-14 år. Annat ljud i skällan då. **040.**

● Silja är amatörer, först är färjan 1,5 h försenad, sen talar dom om landstigning på höger sida!!! What da f**k? Grundskolenivån säger att det heter styrbord. **Gucki.**

● Till feminist: feminismen i sej är en j-ligt bra grundtanke, om det inte vore för alla kärringar. H: **Maskulinisten.**

● Är det den lilla abonnenten som skall medela ÅHS att vattenprov bör tas? Hur ofta tas prov? Tjenan V! Är det inte ordförandens sak att Livets källa fungerar? Med tydliga regler. För vattenägarna. **050.**

● Skatter skall betala sopor inte någon enskild. Alla producerar ju lika mycket sopor. Samma med tv-licens. Alla har ju också tv. På så sätt slipper vi mycket tjafs, kontrollanter, domstolar och andra kostnader. Ta sopor och tv-licens via skatter så blir vi alla vinnare! **0457.**

● Mariepark har igen samma problem sega bartenders! Kör dubbla i stället så det går fortare! Insläpp var lyckat i alla fall! Mera helger önskar! **0457.**

● Fler än mig som anser att det osar kartell bland åländska bilskolors prissättning? **"ABCDE"**.

● Vill ni ha jåkligt roligt? Gå å se Daniel Dahlén på stadshuset i "Ett underbart bröllop"! **0457.**

● Historiskt! För första gången någonsin i lagets historia leder nu Vintersport innebandyns högsta serie på Åland! **0457.**

● IFK:s damer säljer julkalendrar. Måste herrarna också eller är det skillnad på senior och senior lag? **0457.**

● Hörde Barbro Sundback på radion. Vilken lycka att Åland har fått en klok kompetent och saklig kvinna till talman. Vi litar på att du fortsättningsvis kommer att göra ditt bästa. **040.**

● Tänk att spriten bestämmer om man ska hjälpa en granne eller inte. En knuff och så var det bra. **0457.**

● Vilken sötiz det stod på Lemlandsvägen lite efter Kalmarnäskorsningen vid 15.26-tiden. **0457.**

● Hur täcks Godby antenn förhöja årsavgiften med tjugo euro? **0457.**

● Inga mera djurplågeri i Mariebad. Det var ny rulle toapapper i ena buren. Och vad mjukt var det jämfört med det gamla. Mvh **Långtidssittare.**

● Helsingfors nöje. Club Ooppera är ingenting för människor. 95 % kunder är just 18 eller under från förorten, och den är stans enda hiphop- och fjortisclub var man kan köpa sprit. En hemlighet som alla vet: Känd av att minderåriga slipper in. Kanske den värsta club i Helsingfors. Bra alltså för 16-19-åriga. Billig sprit. Många spyr på golven, massor med sönderslagna flaskor och glas med mera. Men i Tölö finns det massor av coola och mysiga pubar! Mvh **Fd H-forsare.**

● Hur är det med hygienien i dessa matprogram bland annat i Tv Åland? Ringar och armbandsklocka har man på sig. Ni skulle bara veta hur mycket bakterier som finns där. Fy vad äckligt och snuskigt! **0457.**

● Det är Fredrik som kör den gula Escorten. **040.**

• MP3 • 2 MB KAMERA • BLUETOOTH •

• 3G • BLOGG FUNKTION •

KALMERS

VIKINGAGRÄND

MÅN-FRE 8-17

LÖRD 10-14

TEL 12 012 WWW.KALMERS.ALAND.FI

Z610i € 395

Sony Ericsson

● K. H. F. Visst drar man lite på smilbanden då man dagligen möter någon "svåger". **B. U. K.**

● Allt bråk med Mariepark handlar om att alla skall vara lika inför lagen, finns det lagar och bestämmelser skall dom följas att alla. Dennis känner till lagen, varför inte hålla sig till den? **0457.**

● Åländsk Center = Nya Sossepartiet. Allt sossarna säger så lyder C-anhängarna, att Ragnar E lämmar NR bara för au rösta på Babsan säger allt och tyvärr så är FS i samma spår som Centern, det vill säga bara att lyda sossarna. **0457.**

● Var landade Anders Erikssons helikopter från Kpn? Snacka går ju, men flyga!! **0457.**

● Till mannen i mörka kläder som stannade på halva övergångsstället vid Mariebad när jag tutade i går kväll. Ursäkta! Jag brukar stanna annars men jag skulle inte fått stopp. Hade somardäck och var på väg för att byta till vinterdäck. **040.**

● Vem är du som skriver "jag hatar att jag älskar dig"??? Kan du vara den som lämnade mig, och som jag önskar att kunde komma tillbaka??? **0457.**

● Hallå, ja just du som skulle till Helsinki och demonstrera mot kriget i Irak, och den före detta drink and drivehärskaren i U.S.A. Jag föreslår att du skaffar ihop ett stort gäng och tar er till svenska konsulatet. Börja med att protestera mot att de exporterar krigsmateriel för 90 miljarder per år. Gå sedan till lantrådet och be han utvisa konsult. **KE HUD FLE.**

● Haha jag skrattar på alla som sladdar och leker och hamnar i diket. **Pär Stefan kalkon (iddi).**

● Stort ris åt Viking Line som inte ringde och meddelade att Älfen inte gick från Swe i onsdags, trots att vi hade bokat!! **040.**

● Tusen tack till de två killar som tillsammans hjälptes åt att dra upp min röda nissan solny ur diket på torsdag eftermiddag när jag fått sladd mellan Godby och Chipsen. **0457.**

● Den som parkerar på en parkeringsruta är inte särskilt rädd om sin bil. Själv slutade jag använda bara en ruta efter den sjunde stormarknadsbucklan... **0457.**

● Till dej som hatar dej själv. Här ett litet råd, skulle det inte vara bättre att ha lite tydligare signatur, och att undvika missförstånd. Alla kan inte vara tankeläsare! **040.**

● Vill bara säga åt Barbro Sundback att i sandlådan pågår samma som du

ÅM i mobilfoto

Sänd MME 91 0457-323 44 44

Autumn 8. Från Kaveh Bahar.

pratar om. Ett barn vill ha hinken men vill också ha spaden... **040.**

● Har inte SHS någon värme?! Måste ju ha på sig 3 tröjor för att inte frysa! **"Arg elev"**.

● Tekniska verken, varför plogar ni inte gång- och cykelbanan mellan Röka och Askuddsvägen? **0457.**

● Tunnelivrare i Föglö, då om den blir verklighet, då försvinner både butik och skola, inse verkligheten. Vad blir tunnelpassageavgiften? **040.**

● Jaaaaaaaaaaaaa jullov NU istället för den 21 december. **040.**

● Man borde få köpa cigg när man är 16. J-la lag. Nu sitter jag här, röksugen som f-n, och jag har inga cigg. Detta suger. **040.**

● Vem pratar i kronor egentligen? **040.**

● Angående forsens matprogram på TV Åland, intressant att nu när det är inne med sund mat står en mycket överviktig gubbe och slänger i mega-mycket fett i maten. **0451.**

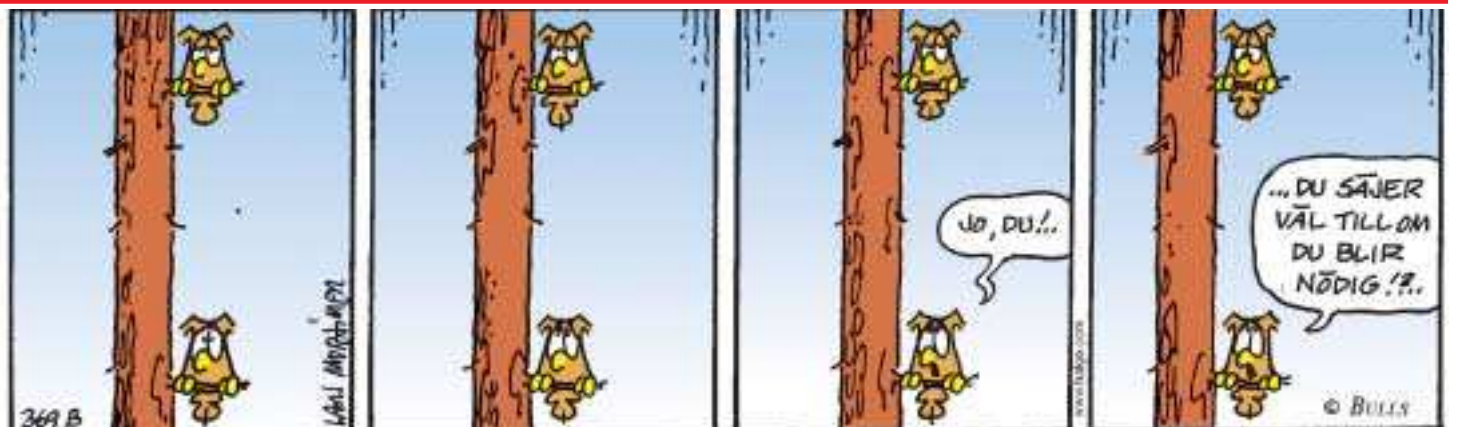
● Det syns nog att det är mycket samma gubbar och gummor som styr Birka och Eckerö. Det anställs nya direktörer på kontoren hela tiden. Men det skall sparas ombord. **040.**

Telefonen hittad!

● Du signaturen H/J, som messade i onsdagens tidning om en telefon du tappat. Telefonen har lämnats in till polisen. **Red.**

Nya Åland tar gärna emot insändare som e-post eller på diskett. Det går också bra att skriva eller faxes.

Adressen till Nya Åland är:
Pb 21, 22 101 Mariehamn
Fax:
(018)-23 449
Tfn:
(018)-23 444
e-post:
redaktion@nyan.ax

mitt i allt

Nina Fellman

Melankoli i november

Melankolins månad är november, de mörka månadernas längsta och mörkaste. En dag i november när snön yr utanför fönstret och man vet att det kommer att vara såhär tills ljuset börjar komma åter nån gång i mars, då är det tungt.

Det är nu vi nordbor behöver trösta oss med minnet av värmen, men solresor, med bastant tröstmat och med sprit. Det är nu behovet är som störst av gemenskap och orken att ta de initiativen är som minst.

Just precis när glad musik i hörlurarna bara förstärker melankolin läser jag på någon hemsida att gifta par har mest sex. Ha! Här har man gått i flera år och fått höra hur uselt det är ställt med strävsamma äkta par som trötta och urlakade knappt orkar titta på varann utan hjälp av Viagra och dyra sexleksaker, och så är det precis tvärtom. Inte de hotta singlarerna som kan byta till nyare, fräschare kroppsdelar varje dag, utan vi som kan varann utan och innan och oftast tycker att sängen är det bekvämaste stället.

Äntligen en upprättelse för oss som är som folk är mest och tar oss från den ena vardagen till den andra så gott och anständigt vi kan. En torsdag i november får man lätt känslan att livet levs häftigare och vildare och mer spännande någon annanstans, och det kanske det gör.

Å andra sidan var det jag som vaknade i morse med min sons varma fötter mot benen och hans armar om min hals. Det var jag som borstade min dotters trassliga hår och kramade henne snabbt när vi skildes för dagen.

Det var min familj som såg när kattungen smög på stora katten och anföll den baki-från. Det var min man som log mot mig när vi möttes i toadörren, och han som kommer att finnas där i morgon också. Min tekopp från i går på mitt köksbord, min plats på jorden, mina mest älskade människor hos mig.

Kanske är det november-melankolin och **Bruce Springsteens** Seeger Sessions som gör det, men jag är plötsligt helt övertygad om att jag är så lycklig jag kan bli, trots att jag längtar bort ibland och trots att det är så helvetes mörkt. När Springsteen dammar på med "...We are brothers and sisters all..." känner jag mig nästan lite religiös.

Faktiskt, ni är alla mina människor här ute på våra snålblåsta, insnöade, ljusfattiga holmar. Stoppa om er min hälsning som värmen under täcket på morgonen. Det kommer en vår, och då ska vi flyga ut ur våra puppor igen och veckla ut våra vackra vingor.

Våra minnen består bara genom kulturen

Allt förgås. Historien går vidare. Människor dör, byggnader försvinner, landskap växer igen. Det är bara genom konsten och kulturen vi finns kvar.
Foto: ERKKI SANTAMALA

I fredagens Nya Åland kunde man läsa om hur **Benita Laanti-Helander** börjat söka sina rötter, närmare bestämt sin fars historia. Fadern dog innan Benita föddes, och kom från Hogland där det i dag knappt finns några spår alls av det blomstrande samhälle som en gång fanns. I samma tidning skriver **Håkan Skogsjö** om fotografins historia på Åland, och påminner om hur mycket av vårt kollektiva minne som i dag finns dokumenterat i bildform.

I bägge texterna och i bilderna påminns vi om hur förgänglig verkligheten är. Människor, byggnader och kulturlandskap som tycks som beständiga, så fullkomligt närvarande finns det i dag inget kvar av. Hela samhället kan försvinna under en livstid, så spårlöst att det behövs forskare och historiker för att påminna oss om att verkligheten nästan i förrgår såg helt annorlunda ut.

Man behöver inte ha ett sär-

deles långt perspektiv på dagens Åland för att se att staden och landskapet ständigt förändras, och så måste det naturligtvis vara. Större civilisationer än vår har vuxit fram, blomstrat och försvunnit utan spår. För människan är det nödvändigt att minnas så länge man finns, men historien glömmes.

Varje individ behöver sina minnen, sina rötter, sin bakgrund. Med stigande ålder blir det allt viktigare att få hela bilden av vem man är och varifrån man i djupare mening kommer. I den hågkomsten ligger summan av varje unikt liv, det som gör oss alla speciella, som ger oss alla en röst och en berättelse värd att berätta.

Den ofrånkomliga och grymma sanningen är att med avståndet i tid och rum försvinner individerna, förbleknar till anonyma figurer på gulnade porträtt. Och före porträtten miljontals människor som levt sina liv, lika

fulla, rika och viktiga som våra. Kvar finns bara, i bästa fall, de stora rörelserna genom historien, folkvandringarna, krigen, avfolkningen av landsbygden, industrialiseringen.

Och kulturen.

Jag har inte hittat något bättre sätt att förstå människorna i historien än genom konsten och litteraturen. Där samlas och omvandlas de individuella erfarenheterna och minnena till något allmänmänskligt och gemensamt, något som går att förstå över avstånd på tusentals kilometer och år.

Ett samhälle som vill minnas och som vill betyda något ska se till att skapa utrymme för dem som kan och vill skriva om, måla om, komponera om och skapa kring våra liv. Husen försvinner, som de stora fina kasernerna på Boxö och Saggö, som Societetshuset i Mariehamn, som alla namnlösa skärgårdshemman och

mossiga grunder. Landskapet växer igen, grävs upp, sprängs ner. Människor dör, och deras minnen med dem.

Det som förblir och som verkligen kan förmedla vad vi en gång var är konsten och kulturen.

Ur det perspektivet är det en sorg att se hur kulturen reduceras till en förnödenhet att köpa, sälja och paketera som lockbete för kongressurister, snarare än en livsnödvändighet. Kongresshuset i Mariehamn blir aldrig mer än ett skal, ett tomt hus som försvinner lika spårlöst som andra hus, om det inte får betyda något för oss som bor här.

NINA FELLMAN
nina.fellman@nyan.ax
528 441

**KOMMENTARER
TILL LEDAREN**
www.nyan.ax

klippt & skuret

Expressen fortsätter **Marcus Birro** en diskussion med **Isobel Hadley-Kampz** om hur man ska förhålla sig till döden.

"Det är alltför sällan som vi tillåts diskutera våra mest grundläggande ämnen i en saklig, balanserad ton. Särskilt i dessa vulgära tider.

Om döden talar man inte gärna i detta land. Men döden är inget skamfyllt.

Döden är ett hastig rörelse i ögonvrån. Man bör tala om den. Man bör bjuda in den, göra den hemmastadd.

Så futtigt allting blir i dess våldiga närhet!

Så liten och obetydlig man är när man bjuder in honom i soffan framför öppna spisen en regnig kväll i början av november.

Men också han krymper! Allting man talar kring, som

man slår upp ljus runt, förlorar sin farligaste makt, sin allra giftigaste gadd.

Om döden bör vi tala, Högt, länge och mycket. Det är enda sättet att strippa monstret, att göra det en aning mer begripligt. Det finns också tröst i vetskapen. Och vårt behov av denna tröst är som bekant omätligt. Det är därför jag trots allt inte håller med

Hadley-Kampz när hon skriver låt smärtan få vara ofattbar. Jag vägrar det.

Jag måste våga resa frågorna som väcks inuti mig fullt ut. Måste iordningställa dem, se över dem noga och varsamt. Jag måste låta dem leda mig och inte tvärtom."

Nya Åland

Grundad 1981. Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag och fredag.

Medlem av Tidningarnas förbund. Kontrollerad upplaga 2005: **7.256 ex.**

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag

ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15

KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl. 8.30-16.15)
Nyhets tips: tfn 0457-313 4444

Annonssavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449

Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

DISTRIBUTION
Blir du utan din tidning ring Posten, tfn 636 751 (kl 7.00-8.30) eller Nya Åland, tfn 23444 (efter kl 8.30)

REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman tfn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax
Ansvarig nyhetschef: Ulf Weman tfn (018) 528 442

redaktion@nyan.ax
Arkiv: Marita Smeds tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax
Familjeredaktör: Maj-Len Lindholm tfn (018) 528 449
Kulturredaktör: Jan Kronholm tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax
Sportredaktör: Malin Tillström tfn (018) 528 478
sport@nyan.ax

ANNONSAVDELNINGEN
Annonssändaren: Delice Lindegren annons@nyan.ax tfn (018) 528 457

ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax

Ekonomichef: Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer: Margareta Sävstrand tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI C-Print Ab, Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER
1.1.2006

Fortlöpande helår..... 159 €
halvår..... 85 €
kvartal 44 €

STOPPTIDER FÖR ANNONSER

Publiceringsdag	Etter text & mindre annonser	Annonser större än 600 mm	Färgannonser
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14

Target: onsdagar kl 12.00.
Tel. 0600-9-1219

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäterverket. © lantmäterverket, tillstånd nr 364.

M:HAMN 11.00 03.45 L	ÅBO → 17.00/18.30 → 08.00/09.10	M:HAMN → 23.20 L → 14.35
M:HAMN 23.55	H:FORS → 09.55/17.00	M:HAMN → 04.15

M:HAMN 04.25 14.45 23.30 L	STOCKHOLM → 09.30/17.00 → 19.15/20.15 → 06.00 K / 07.30 K	M:HAMN → 23.45 → 03.35 L → 10.50
-------------------------------------	--	---

L=Långnäs K=Kapellskär
Biljettförsäljning och incheckning avslutas 10 min. före avgång.
Bokad bil skall vara incheckad och klar 30 min. före avgång.

**OBS! Silja Europa till Åbo
ändrad avgångstid: 11.00!**

SILJA LINE
Torggatan 14. Tel 16 711 eller 06001 74552 www.silja.fi

ÅLANDSTRAFIKEN 14.8.2006-7.1.2007

MÅNDAG-TORSdag		Fredag-söndag	
MARIEHAMN	KAPELLSKÄR	MARIEHAMN	KAPELLSKÄR
08.00	09.30	07.00 I)	08.30
16.00	17.30	13.00	14.30
15.30	12.00	19.00	20.15
22.30	19.00	12.30	09.00 I)
		18.30	15.00
		00.05	20.30

Kombinerar med landsortsbussar linje 2, 3 och 4. Ej helgdagar.

I) Ej söndagar. Jultrafiken: kontakta vår bokning!
Buss Stö-Kap avgår från Cityterminalen. 1h 40 min före fartygets avgång. Buss Norrtälje-Kapellskär ca 45 min före fartygets avgång. Även buss Kapellskär-Stockholm (färdtid ca 1h 20 min) efter fartygets ankomst. Bussen går via Norrtälje.

ÅLAND-STOCKHOLM dagligen		ÅLAND-FINLAND dagligen	
ÅLAND	STOCKHOLM	ÅLAND	ÅBO H:FORS
01.10 L	06.30	03.30 L	07.35
04.35 M	09.40	14.25 M	19.50
10.15 M	15.30	23.45 M	→ 10.00
14.25 M	18.55	14.10 M	08.45
14.10 M	07.45	01.00 L	21.00
23.35 M	16.45	04.25 M	17.30
07.45 M	18.00		
03.20 L	20.10		

Jultrafiken: kontakta vår bokning!

M=Mariehamn L=Långnäs

Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min. före avgång. Bokad bil skall vara incheckad och klar att köras ombord senast 30 min. (M:hamn 20 min. vid avgång kl. 07.00) före avgång. Transfer Mariehamn (Stora) 2) Långnäs 1 timme före avgång. Även Långnäs-Mariehamn, förhandsbokning 10 EUR/person. Barnrabbat.

VIKING LINE
Stora, 2, tel 260 11, bokn. 262 11
www.vikingline.ax

RING SÅ KÖR VI!

DAGLIG LASTBILSTRAFIK
till och från Åland. Tel. 24 111

SAMTRANS

Måndag 6 november 2006

Dagens ålänning: "Satsa på det man brinner för"

Dagens ålänning
Anne-Sophie Juslin träffar vi inne på Kappahls herravdelning där hon står och viker kläder och hänger upp rätt plagg på rätt plats. Anne-Sophie är prao på Kappahl, med andra ord skall hon jobba där i en vecka för att se om det är ett yrke som passar henne.
● **Vad är dina uppgifter då?**

– Nå, att plocka i lagret och hänga upp kläder. Så springer jag runt i affären, ordnar och märker rea-varorna.

● **Är det första gången som du jobbar på Kappahl?**

– Jo, eller jag har dagsverkat här förut, alltså jobbat bara en dag.

● **Vill du jobba inom klädbranschen när du blir stor?**
– Jag tror inte det. Jag valde att ha prao här eftersom jag trodde att det skulle vara mycket mera glamoröst. Jag trodde att man skulle få stå i kassan och prata mycket med kunderna och sådär, men jag har mest sprungit runt och

Nöjd ändå. Jobbet på Kappahl var inte så glamoröst som Anne-Sophie trodde, men hon trivs bra ändå.

hängt upp kläder och varit inne i lagret.

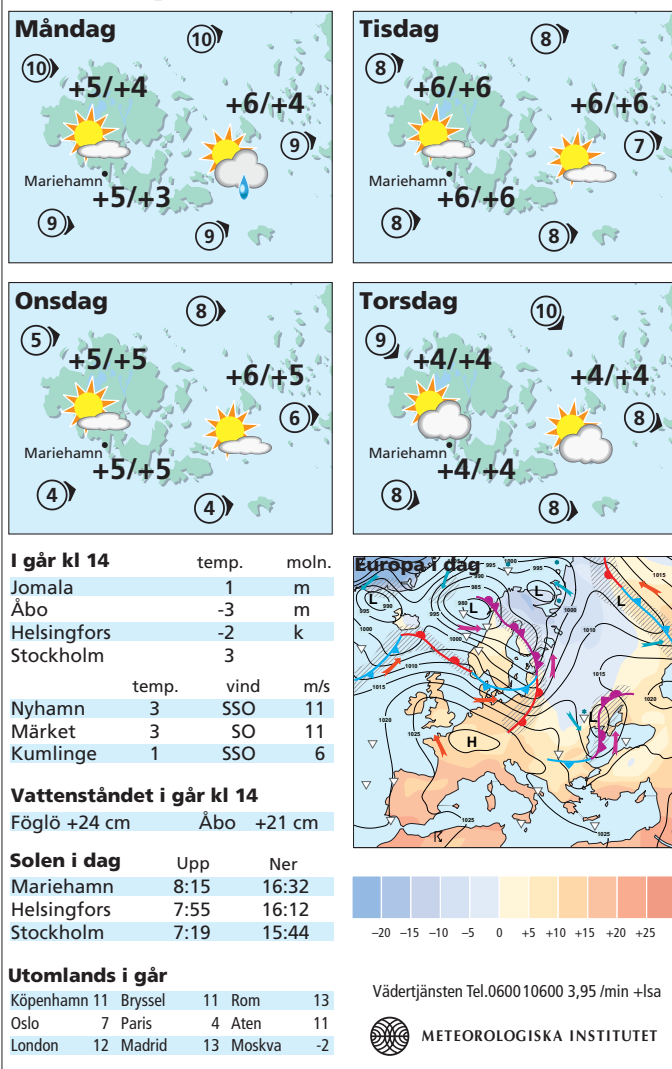
● **Finns det något speciellt du vill framföra till Nyans läsare?**

– Jadå, att man ska satsa på det som man brinner för.

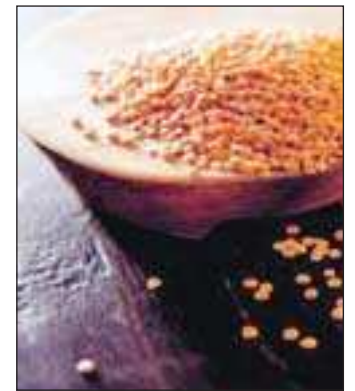
● **Bra sagt. Nu får du hälsa till någon också.**
– Till min familj och mina underbara vänner. Och så vill jag hälsa till min farmor och farfar också.

TEXT OCH FOTO: KIRA CASÉN

Vädret på Åland

Dagens rätt

Linssoppa

2 dl röda linser
2 gula lökar
1 msk olja
1 l vatten + buljongtärning
1 msk paprikapulver
1 tsk salt
1 lagerblad
1-2 vitlöksklyftor
1 burk tomater, 400 g
0,5 tsk socker
0,5 tsk vinäger

Skölj linserna, hacka löken och fräs den mjuk i oljan. Slå på vatten och resten av ingredienserna utom socker och vinäger. Låt sjuda under lock tills linserna är mjuka, ca 10 minuter. Smaka av med socker, vinäger och ev salt. Smulad timjan går också. Servera med bröd och ost.

LUNCHBUFFÉ
måndag-fredag 11.00-14.00

Måndag 6.11
Lasagne
Mandelfisk
Linssoppa, GL

Salladsbord, 3 varmrätter,
kaffe 8,50€

Arkipelag
Strandgatan 31, tel. 24 020
www.hotellarkipelag.com

Möss,
rättor, sork
och andra
skadedjur
flyr fältet!

Manelius Agenturer
Fabriksgatan 7, tel 16 905
e-post: topostop@topostop.fi

Veckans special!
DIN SPORT & FRITIDSBUTIK!

BARNSTÖVLAR
stl. 28-35
39€

SPORT center
NORRAGATAN 9,
tel. 16 489, fax 16 589.
Öppet 9-17.30 **lörd. 10-14**

Mariehamns Telefon Ab
TELEBUTIKEN
allt inom telefoni
Storagatan 6, Tfn 27448 Fax 15990
www.telebutiken.aland.com

VECKANS PRODUKT
NOKIA 5200

Nokia 5200 i korthet

- Gatusmart design och suveräna musikegenskaper
- VGA-kamera med 4x digital zoom
- Utskjutbar del som öppnas med fjädermekanism
- MP3-spelare
- FM-stereoradio med separat knapp
- Videoupptagning och videouppspelning i liggande bildformat
- Hög ljudkvalitet
- Ladda ned musik när du är ute på stan

190€ **NOKIA**
CONNECTING PEOPLE

Öppet: Måndag-fredag 8-17. Välkommen in!

HESBURGER
Öppet mån-lör 10.30-19.00, sön 12.00-19.00

FOODSA-erbjudande
Omo tvättpulver
1,35 kg
419 pkt
Utan Plussa-kort 4,69/pkt
Gäller hela november

MATHIS
Punkten
VÄSTERNÄS TFN 16 220
Öppet: vard. 9-18, lörd. 9-14
www.mathis.aland.fi

REFLEXJACKA
TILL KANONPRIS!
Barn- och vuxenstorlekar, fodrad,
vind- och vattentät
48,-

Massor av reflexer till hästen och hunden ...

Häst & Fritid
Skarpansvägen 29, tel 12 890
Vard. 11-17.30, Lörd 10-14